

IZVJEŠĆE O PROVEDBI POSTUPKA
SREDNJOROČNOG VREDNOVANJA (TIJEKOM
PROVEDBE) PLANA RAZVOJA PRIMORSKO-
GORANSKE ŽUPANIJE ZA RAZDOBLJE 2022.-
2027. GODINE

Zagreb, prosinac 2025.

Impressum

Nositelj izrade:

Primorsko-goranska županija

Adamićeva 10, 51000 Rijeka

Izrađivač:

Projekt jednako razvoj d.o.o.

Gradišćanska 24, 10000 Zagreb

U suradnji s internim stručnjakom i ostalim članovima Tima za vrednovanje

Sadržaj

Popis kratica	4
Pojmovnik	4
1. Sažetak	5
1.1. Najvažniji rezultati vrednovanja, zaključci i preporuke	5
2. Uvod	8
2.1. Svrha izvješća	8
2.2. Struktura izvješća	8
3. Kontekst vrednovanja	9
3.1. Kratka informacija o aktu strateškog planiranja	9
3.2. Opis postupka vrednovanja	10
3.3. Kratki prikaz ranijih vrednovanja koja se odnose na planski dokument	11
4. Metodološki pristup	13
4.1. Objašnjenje plana izvedbe vrednovanja i korištenih metoda	13
4.2. Opis ključnih pojmova, evaluacijskih pitanja i kriteriji ocjenjivanja	15
4.3. Izvori podataka i tehnika prikupljanja podataka	16
4.4. Tehnike za odgovaranje na evaluacijska pitanja i donošenje zaključaka	17
4.5. Problemi ili ograničenja metodološkog pristupa	17
5. Opis akta strateškog planiranja, mjera i proračuna	18
5.1. Provedba akta strateškog planiranja: uključeni sudionici	18
5.2. Provedba akta strateškog planiranja: institucionalni kontekst	19
5.3. Izrada akta strateškog planiranja, opis prioriteta i mjera	20
5.4. Intervencijska logika akta strateškog planiranja i njegovih ključnih sastavnica	21
5.5. Predviđeni i izvršeni proračun akta strateškog planiranja	22
6. Nalazi i odgovori na evaluacijska pitanja	24
6.1. Analiza i rasprava o pokazateljima ovisno o kriterijima ocjenjivanja i ciljne razine na koje se odnose evaluacijska pitanja	24
6.2. Analiza i rasprava o pokazateljima dopune Plana razvoja (otoci)	33
6.3. Analiza i rasprava o kvantitativnim i kvalitativnim podacima iz analize dokumentacije i analize rezultata prikupljenih putem anketnog upitnika	35
6.4. Odgovori na evaluacijska pitanja	35
6.4.1. Važnost (relevantnost)	35
6.4.2. Djelotvornost (efektivnost)	36
6.4.3. Usklađenost (koherentnost)	38
6.4.4. Učinkovitost (efikasnost)	38
6.4.5. Jednakost	40
7. Zaključci i preporuke	42

7.1. Preporuke koje se temelje na nalazima vrednovanja	42
8. Prilozi	46
Prilog 1. Anketni upitnik	46
Prilog 2. Podaci o članovima tima za vrednovanje	54
Prilog 3. Opis i vremenik provedbe postupka vrednovanja	55
Prilog 4. Popis metodologije vrednovanja i ograničenja istraživanja	56
Prilog 5. Popis izvora podataka, dokumenata i drugih instrumenata	57

Popis kratica

DZS	Državni zavod za statistiku
EU	Europska unija
JLS	Jedinica lokalne samouprave
JP(R)S	Jedinica područne (regionalne) samouprave
PGŽ	Primorsko-goranska županija
NRS	Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine
Pravilnik	Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“ broj 44/23)
SWOT analiza	Analiza snaga, slabosti, prilika i prijetnji

Pojmovnik

Akt strateškog planiranja	Akti strateškog planiranja su Nacionalna razvojna strategija, višesektorske i sektorske strategije, nacionalni planovi, planovi razvoja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, program Vlade Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada), program konvergencije, nacionalni program reformi, provedbeni programi tijela državne uprave i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te akcijski planovi za provedbu nacionalnih planova
Mjera	Mjera je skup međusobno povezanih aktivnosti i projekata u određenom upravnom području kojom se izravno ostvaruje posebni cilj, a neizravno se pridonosi ostvarenju strateškoga cilja
Plan razvoja	Srednjoročni akt strateškog planiranja

1. Sažetak

1.1. Najvažniji rezultati vrednovanja, zaključci i preporuke

Plan razvoja Primorsko-goranske županije za razdoblje 2022.–2027. srednjoročni je akt strateškog planiranja koji definira viziju, strateške ciljeve, posebne ciljeve i prioritete razvoja Županije, s naglaskom na gospodarski rast, podizanje kvalitete života i smanjenje razvojnih razlika između priobalja, Gorskog kotara i otoka. Akt je izrađen u skladu s važećim zakonskim okvirom za sustav strateškog planiranja i upravljanja razvojem, smjernicama za izradu akata strateškog planiranja te je usklađen s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine i relevantnim nacionalnim aktima strateškog planiranja.

Cilj izrade Plana razvoja PGŽ bio je uspostaviti jedinstven, integriran okvir za programiranje, financiranje i provedbu razvojnih intervencija u razdoblju 2022.–2027. godine, koji će se oslanjati na jasnu analizu stanja, razvojne potrebe i potencijale te omogućiti da se raspoloživi lokalni, nacionalni i europski resursi usmjere na ograničen broj prioritetnih područja. Plan razvoja PGŽ oblikovan je tako da osigura logičnu vezu između utvrđenih prioriteta, posebnih ciljeva, mjera i pokazatelja, kao i vezu s proračunskim programima i provedbenim projektima Županije i partnera.

Postupak donošenja Plana razvoja PGŽ odvijao se u skladu s propisanim procedurama, uz jasno definiranog nositelja (Primorsko-goranska županija) i koordinatora izrade, Regionalnu razvojnu agenciju Primorsko-goranske županije kao javnu ustanovu zaduženu za stručnu podršku procesu. Plan razvoja PGŽ je izrađen u suradnji s angažiranim vanjskim stručnjacima te uz sudjelovanje relevantnih dionika kroz Partnersko vijeće, tematske radne skupine i savjetovanje sa zainteresiranom javnošću. Nakon provedenog prethodnog vrednovanja tijekom izrade, Plan razvoja PGŽ je usvojen od strane Županijske skupštine te je postao krovni razvojni dokument Županije za razdoblje do 2027. godine.

Provedba Plana razvoja PGŽ temelji se na ostvarivanju posebnih ciljeva kroz provedbu mjera i projekata koje provodi Županija sa svojim ustanovama i partnerima, uz oslanjanje na provedbene programe za mandatno razdoblje Županije. Provedbeni programi uspostavljaju izravnu poveznicu između mjera Plana razvoja PGŽ, proračunskih programa i aktivnosti, čime se osigurava operativna provedba i veza između planiranja i proračuna. Praćenje provedbe organizirano je kroz godišnja izvješća o praćenju Plana razvoja PGŽ, u kojima se prate realizirani projekti, utrošena sredstva i kretanje pokazatelja, kao i kroz rad nadležnih upravnih tijela, Regionalne razvojne agencije PGŽ i Partnerskog vijeća. Vrednovanje tijekom provedbe, čiji su rezultati obuhvaćeni ovim izvješćem, provodi se sukladno Pravilniku o provedbi postupka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“, broj 44/2023) (dalje u tekstu: Pravilnik), kao neovisni proces koji treba omogućiti pravovremene korekcije provedbe i pripremu sljedećeg ciklusa planiranja.

Metodološki pristup srednjoročnom vrednovanju Plana razvoja PGŽ obuhvaćao je kombinaciju kvantitativnih i kvalitativnih metoda. Provedena je analiza relevantnih statističkih pokazatelja i drugih kvantitativnih podataka (DZS, FINA i dr.), analiza proračunskih podataka o planiranim i utrošenim sredstvima, analiza godišnjih izvješća o praćenju provedbe Plana razvoja PGŽ te dokumentacije Županije, regionalne razvojne agencije i drugih dionika. Dodatno su analizirani zapisnici i materijali sa sjednica Partnerskog vijeća. Kao dopuna, kreiran je anketni upitnik za članove Partnerskog vijeća, s ciljem prikupljanja uvida dionika o relevantnosti, djelotvornosti, usklađenosti, učinkovitosti i jednakosti provedbe. Vrednovanje je strukturirano po obveznim kriterijima (važnost, djelotvornost, usklađenost, učinkovitost, jednakost), uz primjenu kvalitativnih analiza, usporedbe planiranih i ostvarenih vrijednosti

te triangulaciju različitih izvora podataka. Metodološka ograničenja uključuju parcijalnu dostupnost podataka, ranu fazu provedbe dijela projekata i ograničen odaziv na anketu, što je uzeto u obzir pri formuliranju zaključaka.

Srednjoročno vrednovanje oslanja se na već uspostavljen sustav praćenja provedbe Plana razvoja PGŽ, u kojem se za pojedine posebne ciljeve koriste pokazatelji učinka iz godišnjih izvješća o provedbi 2022.-2024. godine. Takav pristup omogućio je kontinuitet vremenskih serija i usporedivost podataka, ali predstavlja odstupanje od preporučene hijerarhije prema kojoj se pokazatelji učinka primarno koriste na razini strateških ciljeva, a ne posebnih ciljeva. U ovom se izvješću stoga naglašava da je riječ o svjesno preuzetom i operacionaliziranom okviru, uz prihvaćanje metodoloških ograničenja i uz napomenu da nazivi i kodovi indikatora moraju biti potpuno usklađeni s Bibliotekom pokazatelja. Predlaže se naknadna revizija primjerenosti, naziva i kodova pokazatelja koji su korišteni u Planu razvoja PGŽ, uz uspostavu jasne hijerarhije u kojoj se pokazatelji učinka vežu uz strateške ciljeve, a posebni ciljevi prate pokazateljima ishoda.

Rezultati vrednovanja pokazuju da je Plan razvoja PGŽ i dalje relevantan u odnosu na identificirane razvojne potrebe i usklađen s hijerarhijski višim aktima strateškog planiranja. Strateški okvir i intervencijska logika ocijenjeni su konzistentnima, a većina postavljenih ciljeva i prioriteta ostaje opravdana s obzirom na postojeće izazove, osobito u području gospodarskog razvoja, obrazovanja, zdravstva i socijalne skrbi te održivog upravljanja resursima. Istodobno, provedba pokazuje diferenciranu sliku: u području gospodarstva i inovacija, te u ulaganjima u obrazovanje i ljudski kapital vidljivi su vrlo snažni pozitivni trendovi i već postignuto premašivanje dijela ciljanih vrijednosti pokazatelja; u području zelene tranzicije ostvaren je mjerljiv napredak u pojedinim segmentima (smanjenje gubitaka vode, rast količine odvojeno prikupljenog otpada), ali uz istodobne izazove u kvaliteti okoliša i nedostatak podataka za dio pokazatelja; u demografiji i socioekonomskim trendovima ključni izazovi poput pada broja stanovnika i živorođenih unatoč pozitivnim kretanjima na tržištu rada zahtijevaju snažnije i koordinirane politike. Teritorijalno gledano, vidljive su značajne razlike među mikroregijama, pri čemu se Gorski kotar ističe kao najranjivije područje, dok je dopuna Plana za otoke omogućila bolje adresiranje specifičnih razvojnih potreba otočnog područja, ali uz potrebu dodatnog jačanja sustava podataka i praćenja. Sustav upravljanja i koordinacije u najvećoj je mjeri uspostavljen u skladu s propisima, no administrativni i tehnički kapaciteti, osobito u manjim jedinicama lokalne samouprave, ostaju izazov, kao i daljnje unapređenje transparentnosti, sudjelovanja i digitalnih alata za praćenje provedbe.

Ključne preporuke vrednovanja

- **Jačati demografski i socijalni odgovor Plana razvoja PGŽ.** Preporučuje se nastaviti raditi na osnaživanju i koordiniranju skupa mjera usmjerenih na mlade, obitelji, dostupno stanovanje, usluge skrbi i aktivnu migracijsku politiku, osobito u demografski najugroženijim područjima, kako bi se ublažio pad broja stanovnika i živorođenih te osigurala održivost ljudskog kapitala u Županiji.
- **Nastaviti podržavati usmjerenost i financiranje zelene i energetske tranzicije.** S obzirom na strateško opredjeljenje za održivi razvoj, preporučuje se jačanje proračunskog izdvajanja i projektnih kapaciteta za mjere usmjerene na prilagodbu klimatskim promjenama, kvalitetu voda, gospodarenje otpadom i energetske tranziciju, uz jasno definirane pokazatelje ishoda i redovito praćenje.
- **Nastaviti snažna ulaganja u obrazovanje i ljudski kapital uz fokus na kvalitetu ishoda.** Ulaganja u infrastrukturu i kapacitete sustava obrazovanja treba nastaviti, ali ih je nužno dopuniti razvojem preciznijih pokazatelja kvalitete obrazovanja, kompetencija, digitalnih vještina i povezanosti

obrazovnog sustava s potrebama tržišta rada. Poseban naglasak treba staviti na zadržavanje i privlačenje mladih obrazovanih ljudi u Županiju.

- **Nastaviti raditi na smanjivanju teritorijalne nejednakosti, s naglaskom na Gorski kotar i otoke.** Preporučuje se nastaviti dodatno teritorijalno ciljano planiranje i usmjeravanje sredstava prema Gorskom kotaru i najranjivijim otocima, kroz razvoj prilagođenih mjera i projekata te jačanje lokalnih kapaciteta za pripremu i provedbu projekata.
- **Unaprijediti sustav praćenja, evaluacije i upravljanja podacima.** Preporučuje se razviti online sustav praćenja provedbe Plana razvoja PGŽ, s jasnim setom pokazatelja, redovnim ažuriranjem i javno dostupnim podacima, razumljivima stručnjacima i široj javnosti. Preporučuje se standardizirati prikupljanje i kvalitetu podataka, uključujući specifične baze podataka za otočna i planinska područja, na čemu već radi Regionalna razvojna agencija PGŽ.
- **Produbiti sudjelovanje javnosti i transparentnost provedbe.** Nastavno na uspostavljene osnovne mehanizme sudjelovanja i transparentnosti, preporučuje se jačati uključenost javnosti i organizacija civilnog društva kroz sustavno informiranje, razvoj otvorenih podataka, digitalnih alata za praćenje i komentiranje provedbe te nastavak prakse javnih sjednica Županijske skupštine i Partnerskog vijeća uz dostupne materijale i zapisnike. Navedenim se sustavno i dodatno radi na osnaživanju jednakosti u pristupu informacijama i mogućnostima sudjelovanja u kreiranju i praćenju razvojne politike Županije.

Ove preporuke imaju za cilj podržati daljnje usmjeravanje Plana razvoja PGŽ do kraja provedbenog razdoblja te istovremeno osigurati podlogu za sljedeći ciklus strateškog planiranja na razini Županije.

2. Uvod

2.1. Svrha izvješća

Svrha izrade Izvješća o provedbi srednjoročnog vrednovanja (tijekom provedbe) Plana razvoja Primorsko-goranske županije za razdoblje 2022.-2027. godine je pružati naručitelju uvid u procese provedbe temeljem objektivne analize dostupnih informacija i dokumenata te preporuke za njihovo unapređenje od strane neovisnih provoditelja vrednovanja u suradnji s internim stručnjakom i ostalim članovima Tima za vrednovanje.

2.2. Struktura izvješća

Struktura izvješća definirana je sukladno Pravilniku. Uz kratki sažetak i uvod, opisan je kontekst vrednovanja, metodološki pristup, ukratko je opisan akt strateškog planiranja koji se vrednuje tijekom provedbe, te se za odgovore na evaluacijska pitanja analiziraju nalazi proizišli iz analize dokumentacije te anketnog ispitivanja članova Partnerskog vijeća. Na kraju izvješća predstavljene su preporuke i zaključci vrednovanja.

3. Kontekst vrednovanja

3.1. Kratka informacija o aktu strateškog planiranja

Plan razvoja Primorsko-goranske županije za razdoblje 2022.-2027. godine (Plan razvoja PGŽ) srednjoročni je akt strateškog planiranja, donesen s ciljem usmjeravanja gospodarskog rasta i unapređenja kvalitete života sukladno načelima održivog razvoja, uz tendenciju izjednačavanja razvijenosti mikroregija (Priobalje, Gorski kotar i Otoci).

Plan razvoja PGŽ izrađen je u skladu sa Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 123/17, 151/22), Uredbi o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“, broj 37/2023), Priručniku o strateškom planiranju i Dodatku Priručniku (svibanj 2020.).

Nositelj izrade Plana razvoja PGŽ bila je Primorsko-goranska županija, dok je javna ustanova „Regionalna razvojna agencija Primorsko-goranske županije“ bila koordinator izrade, odnosno izrađivač, u suradnji s angažiranim vanjskim stručnjacima.

Plan razvoja PGŽ sastoji se od nekoliko međusobno povezanih cjelina, sažetka analize stanja i rezultata provođenja prijašnjih strategija, vizije i strateškog okvira s ključnim pokazateljima za praćenje provedbe Plana razvoja PGŽ, okvirnog vremenskog i financijskog plana, prikaza usklađenosti s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030., sektorskim dokumentima i dokumentima prostornog uređenja, te okvira za praćenje i vrednovanje. Plan razvoja PGŽ sadrži posebne dodatke kao i ostale obvezne popratne dokumente.

Za postizanje posebnih ciljeva Plana razvoja PGŽ, u središtu razvoja su ljudi, pri čemu je stavljen naglasak na zajedništvo svih, kako bi se ostvarila vizija daljnjeg razvoja Županije: Primorsko-goranska županija je konkurentna, pametna, održiva i društveno pravedna regija poželjna za život i rad.

Planom razvoja PGŽ definirano je pet ključnih prioriteta javne politike:

1. Pametna regija konkurentnog gospodarstva temeljenog na znanju i naprednim tehnologijama
2. Djeca i mladi u fokusu
3. Zelena tranzicija temeljena na održivom upravljanju i korištenju vlastitih resursa
4. Obrazovani stanovnici s kompetencijama i vještinama za poslove budućnosti
5. Ravnomjernim razvojem do europskog standarda i visoke kvalitete života za sve građane.

Temeljem navedenih prioriteta definirano je 16 posebnih ciljeva, 65 mjera i pet horizontalnih mjera, koje se provlače kroz sve posebne ciljeve i mjere.

Sastavni dio Plana razvoja PGŽ predstavlja Analiza stanja koja je uzela u obzir postojeće prostorno-planske dokumente i akte strateškog planiranja, i temeljni je dokument za izradu strateškog okvira. Svrha analize stanja bila je vjerodostojno istražiti i ocijeniti razvojni trenutak Županije i njenog okruženja.

Metodologija izrade Analize stanja temeljila se na prikupljanju i analizi podataka na znanstvenoj i praktičnoj razini, te na detaljno razrađenim analitičkim podlogama svakog pojedinog sektora (područja) obrađenog u Analizi stanja. Korišteni su različiti izvori i dokumentacija, službena statistička izvješća, Državnog zavoda za statistiku i Eurostata, podaci Fine, izvješća o poslovanju pravnih osoba, strategije, studije, analize, internetske stranice, podaci koje prikupljaju jedinice lokalne samouprave i upravna tijela Županije i drugi. U obradi prikupljenih podataka primijenjeni su postupci analize i sinteze. Utvrđeni su

raspoloživi resursi, njihov ukupni kapacitet i to ljudski, financijski i infrastrukturni te je istražena funkcionalna/strukturna/organizacijska koherentnost institucija koje brinu o razvoju područja županije. Nadalje analizirani su razni čimbenici vanjskog okruženja koji promiču ili ograničavaju sposobnost Županije za provedbu vlastitih razvojnih politika. Naglasak je na gospodarskim sektorima i infrastrukturnim sustavima kao nositeljima razvoja na području županije, pri čemu se posebno aktualizira kvaliteta života. Županija posjeduje značajne prirodne i gospodarske potencijale koji iako prepoznati, nisu u potpunoj mjeri iskorišteni. Transformacija tradicionalnih industrija i razvoj novih sektora temeljenih na naprednim tehnologijama, ulaganja u modernu infrastrukturu, te transformacija županije u pametnu i održivu regiju u fokusu je Analize stanja. U Analizi stanja posebno su naglašene vještine, kompetencije i znanja stanovnika županije, ulaganja u obrazovanje i znanost sa ciljem akumuliranja ljudskog kapitala kao osnove budućeg društvenog razvoja te, podizanje konkurentnosti i gospodarskog rasta županije. Ključni problem u izradi Analize stanja bio je vremenski obuhvat analiziranih podataka. U namjeri da konačna analiza bude čim kvalitetnija, Izrađivač je koristio sve službeno objavljene podatke. Međutim, radi različite metodologije prikupljanja, vremenski nizovi podataka se ne podudaraju. Također, zbog pandemije bolesti COVID-19, dio službenih godišnjih izvješća nije uopće objavljen, pa neki nizovi podataka završavaju s 2017., odnosno 2018. godinom. Osim vremenskog obuhvata analiziranih podataka, značajan problem pri izradi Analize bila je i njihova ograničena prostorna dezagregiranost. Tek manji broj pokazatelja mogao se odrediti i analizirati na razini jedinice lokalne samouprave i nastavno na razini mikroregije. Vrijednosti većine uobičajenih pokazatelja mogle su se izračunavati iz podataka dostupnih isključivo na razini Primorsko-goranske županije. Nadalje korišteni su podaci iz europskih izvora, gdje se metodologija prikupljanja pojedinih podataka razlikuje od nacionalne, što stvara nesuglasje prilikom njihova tumačenja, a često i onemogućava usporedbe sa sličnim regijama u Europskoj uniji.

3.2. Opis postupka vrednovanja

Temeljem Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske, i Pravilnika o provedbi postupka vrednovanja, Plan razvoja PGŽ podliježe postupku vrednovanja tijekom provedbe (srednjoročno vrednovanje), koje je usmjereno prvenstveno na utvrđivanje čimbenika koji olakšavaju ili otežavaju provedbu akta strateškog planiranja, a donositeljima odluka će osigurati podatke za informirano donošenje odluka tijekom djelovanja u cilju poboljšanja uspješnosti provedbe, odnosno izmjena i dopuna akta strateškog planiranja.

Sukladno članku 15. Pravilnika o provedbi postupka vrednovanja, srednjoročno vrednovanje je neovisna ocjena i usporedba stupnja ostvarenosti ciljeva, pokazatelja ishoda ili učinaka, relevantnosti i opravdanosti troškova tijekom razdoblja provedbe akata strateškog planiranja. Srednjoročno vrednovanje, provodi se, u pravilu, sredinom roka važenja akata strateškog planiranja, a zaključci ovog vrednovanja temelj su za izmjenu i dopunu akata strateškog planiranja.

Dalje, srednjoročno vrednovanje provodi se i kada podatci dobiveni tijekom praćenja provedbe akata strateškog planiranja ukažu na značajna odstupanja u odnosu na očekivane rezultate uspješnosti, odnosno kada promjene u javnoj politici, vanjskom ili fiskalnom okruženju imaju značajan utjecaj na opseg, ciljeve i rokove provedbe akata strateškog planiranja. Konačno, srednjoročno vrednovanje utvrđuje čimbenike koji olakšavaju ili otežavaju provedbu akata strateškog planiranja, a donositeljima odluka osigurava podatke za informirano donošenje odluka tijekom djelovanja u cilju poboljšanja uspješnosti provedbe, odnosno izmjena i dopuna akata strateškog planiranja.

Odlukama Župana od 24. srpnja 2025. godine pokrenut je postupak vrednovanja tijekom provedbe (srednjoročnog vrednovanja) Plana razvoja PGŽ te je osnovan Odbor za vrednovanje Plana razvoja PGŽ

sa zadaćom organiziranja, koordiniranja i praćenja provedbe postupka vrednovanja te usvajanja izvješća o vrednovanju koja izrađuje Tim za vrednovanje. Tim za vrednovanje je osnovan Odlukom Župana od 8. listopada 2025. godine.

Kako je određeno Planom razvoja PGŽ, postupak vrednovanja Plana razvoja PGŽ provodi se sukladno Pravilniku o provedbi postupka vrednovanja koji donosi nadležno ministarstvo, pri čemu je potrebno napomenuti da je pri izradi Plana razvoja PGŽ na snazi bio Pravilnik iz 2019. godine, dok je u međuvremenu donesen Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“ broj 44/23) koji je relevantan za ovaj postupak vrednovanja.

Sukladno Pravilniku i Planu vrednovanja, predviđeno je provođenje ukupno triju postupaka vrednovanja navedenog akta, i to: vrednovanje tijekom izrade (prethodno vrednovanje) do zaključno listopada 2021. godine, vrednovanje tijekom provedbe (srednjoročno vrednovanje) u periodu do kraja 2025. godine te vrednovanje nakon provedbe (naknadno vrednovanje) koje se planira provesti tijekom 2028. godine.

Svaki od navedenih postupaka rezultira Izvješćem o vrednovanju čiji zaključci o procjeni kvalitete izrade, djelotvornosti i učinkovitosti Plana razvoja PGŽ i preporuke za poboljšanje se implementiraju u daljnje provođenje Plana razvoja PGŽ.

Tim za vrednovanje dužan je izraditi sveukupno tri izvješća o vrednovanju tijekom provedbe (srednjoročno vrednovanje) Plana razvoja PGŽ (tri izvješća), kako slijedi:

- 1) Početno izvješće mora sadržavati početni nalaz s obrazloženjem metodologije prikupljanja i analize podataka, pitanjima za vrednovanje i planom rada tima za vrednovanje
- 2) Izvješće o napretku u prikupljanju i analizi podataka te privremenim zaključcima provedbe postupka vrednovanja
- 3) Završno izvješće o provedbi postupka vrednovanja, sa zaključcima i preporukama.

Izvješća se moraju izložiti Odboru za vrednovanje Plana razvoja PGŽ koji ih usvaja.

Pružatelj usluge dužan je postupak vrednovanja Plana razvoja PGŽ tijekom provedbe (srednjoročno vrednovanje) provoditi sukladno odredbama Pravilnika. Pružatelj će uslugu pružati u suradnji s ostalim članovima Tima za vrednovanje.

U svrhu provedbe nepristrane procjene kvalitete izrade Plana razvoja PGŽ, provedeno je prethodno vrednovanje.

3.3. Kratki prikaz ranijih vrednovanja koja se odnose na planski dokument

Primorsko-goranska županija, kao nositelj izrade Plana razvoja PGŽ, pokrenula je 2021. godine postupak prethodnog vrednovanja (tijekom izrade akta strateškog planiranja (ex-ante)).

Provedeno prethodno vrednovanje Plana razvoja PGŽ proveli su vanjski (neovisni) stručnjaci te je obuhvatilo stručno vrednovanje pojedinih komponenti istog. Utvrđeno je da Analiza stanja zadovoljavajuće i potpuno obuhvaća sve aspekte dosadašnjeg razvoja županije i udovoljava kriterijima važnosti i usklađenosti. SWOT analiza je dobro identificirala unutarnje razvojne karakteristike i polazišta (snage i slabosti) i vanjske utjecaje (prilike i prijetnje). Opis srednjoročnih razvojnih potreba i potencijala koji slijedi iz Analize stanja udovoljava kriteriju konzistentnosti. Prilikom izrade Strateškog okvira i

definiranja pokazatelja ishoda i učinka vodilo se računa o važnosti, usklađenosti i konzistentnosti Plana razvoja PGŽ. U cjelini, ocjena je da je prilikom izrade Plana razvoja PGŽ udovoljeno svim postavljenim evaluacijskim kriterijima te da je usklađen sa strateškim dokumentima više hijerarhijske razine. Konačno izvješće o prethodnom vrednovanju Odbor je usvojio u rujnu 2021. godine.

Za potrebe vrednovanja važno je napomenuti kako Plan razvoja PGŽ sadrži i plan praćenja. Praćenje provedbe Plana razvoja PGŽ obuhvaća proces prikupljanja, analize i usporedbe pokazatelja kojim se sustavno prati uspješnost provedbe ciljeva i mjera iz Plana razvoja PGŽ. Kontinuirano se izvještava nadležna tijela o provedbi Plana razvoja PGŽ radi pružanja pravovremenih i relevantnih informacija kako bi se unaprijedila daljnja provedba Plana razvoja PGŽ.

Dalje, utvrđeno je kako se provedba Plana razvoja PGŽ temelji na provedbi posebnih ciljeva i utvrđenih mjera i aktivnosti, a sve u cilju provedbe utvrđenih prioriteta razvoja županije, kako je za realizaciju Plana razvoja PGŽ potrebno osigurati održivost financija te kako se u tom okviru sastavlja i izvršava proračun. Provedbeni programi (koji se izrađuju za mandat jedinice regionalne samouprave) sadržavaju izravnu poveznicu između mjera, proračunskih programa i aktivnosti te utvrđenih prioriteta za provedbu određenih aktivnosti i projekata, čime se osigurava koherentnost ciljeva i provedbe ukupnih javnih politika na regionalnoj i nacionalnoj razini te usklađenost s planiranjem proračuna i drugih izvora financiranja.

4. Metodološki pristup

4.1. Objašnjenje plana izvedbe vrednovanja i korištenih metoda

Kao što je pojašnjeno u ovom dokumentu, struktura izvješća definirana je Pravilnikom o provedbi postupka vrednovanja.

Kriteriji i načela vrednovanja koji se navode u nastavku, kao i provedba vrednovanja u cjelini poštuju standarde koji uključuju:

- organiziranje vrednovanja na način da ispunjavaju svoju svrhu – uključuje određivanje odgovornosti za provedbu vrednovanja, upravljanje nalazima i unapređenjima odnosno rezultate vrednovanja
- organiziranje vrednovanja na način da rezultati vrednovanja budu dostupni na vrijeme i da se mogu koristiti u budućnosti
- osiguranje da su dobiveni podaci utemeljeni, provjerljivi i realni.

Plan izvedbe vrednovanja obuhvaća niz koraka te primjenu odgovarajućih metoda vrednovanja tijekom provedbe strateškog planskog akta – izradu plana postupka vrednovanja, a naknadno postupkom usuglašavanja u odnosu na unaprijed zadana pitanja i konačni odabir evaluacijskih pitanja za kriterije vrednovanja. Paralelno se u postupku vrednovanja analizira raspoloživa dokumentacija, prije svega oni dokumenti koji su izravno vezani za provedbu Plana razvoja PGŽ te pravni akti kojima je definirana njihova izrada i upravljanje provedbom. Također se analizira u kojoj su mjeri u provedbi obuhvaćene preporuke iz izvješća o vrednovanju tijekom izrade Plana razvoja PGŽ.

U svrhu prikupljanja informacija za vrednovanje, kvantitativni podaci te dio kvalitativnih podataka prikupit će se analizom dokumentacije i izvješća o izvršenju. Za detaljniju kvalitativnu ocjenu predlaže se provedba upitnika za članove partnerskog vijeća odnosno dionike u konačnom dogovoru s Naručiteljem, odnosno Timom za vrednovanje.

Ciljevi kvalitativne analize kroz provedbu upitnika su dobivanje povratnih informacija vezano uz kriterije vrednovanja, opća pitanja, pitanja za vrednovanje po posebnim ciljevima i pitanja o provedbi i upravljanju Planom razvoja PGŽ te uključuje i ocjenu određenih aspekata provedbe Plana razvoja PGŽ, kao što su informiranje javnosti, identificiranje unutarnjih i vanjskih faktora koji otežavaju i olakšavaju provedbu Plana razvoja PGŽ, odnos između učinaka i koristi nastalih provedbom Plana razvoja PGŽ i utrošenih sredstava za provedbu i drugo.

U cjelini, izvješća vrednovanja su koncipirana tako da nalazi i preporuke mogu biti iskorišteni i u pripremi novog Plana razvoja PGŽ iza 2027. godine.

Postupak srednjoročnog vrednovanja se provodi oslanjajući se na sljedeće važeće zakonske i podzakonske propise:

- Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 123/17, 151/22)
- Uredba o osnivanju, sastavu, djelokrugu i načinu rada partnerskih vijeća („Narodne novine“ broj 103/15)
- Pravilnik.

KRITERIJI VREDNOVANJA

Integrirani pristup razvoju podrazumijeva pristup koji objedinjuje sve sektore, dionike i razvojne resurse u svim fazama, od planiranja razvoja, provedbe razvojnih aktivnosti i projekata do vrednovanja rezultata, kako bi se ostvario maksimalni učinak.

Praćenje i vrednovanje pretpostavljaju sustavno i povremeno prikupljanje, analizu i upotrebu informacija o napretku u provedbi planskog dokumenta te postignutim rezultatima, sve s ciljem podizanja kvalitete upravljanja, donošenje odluka, edukaciju dionika i odgovornost za korištenje resursa i ostvarivanje rezultata.

Sukladno članku 12. Pravilnika o provedbi postupka vrednovanja kriteriji vrednovanja su:

- Relevantnost, kojim se utvrđuje jesu li ciljevi akta strateškog planiranja definirani u skladu s razvojnim potencijalima i potrebama korisnika, postoji li opravdanje za daljnji nastavak provedbe akata strateškog planiranja u odnosu na prvotno utvrđene razvojne potencijale i potrebe korisnika te jesu li ciljevi definirani u skladu sa načelima sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem,
- Usklađenost (koherentnost), kojim se utvrđuje unutarnja i vanjska usklađenost akata strateškog planiranja. Unutarnja usklađenost odnosi se na doprinos provedbi javnih politika i usklađenost s ostalim aktima strateškog planiranja iz djelokruga javnog tijela. Vanjska usklađenost podrazumijeva usklađenost s ciljevima Nacionalne razvojne strategije, ciljevima akata strateškog planiranja drugih javnih tijela te provedbom javnih politika koje su s njima povezane.
- Učinkovitost, kojom se utvrđuje mogućnost ostvarenja ili postizanja ciljeva, ishoda i učinaka provedbe akata strateškog planiranja te nastanak planiranih promjena u okolini ili stanju korisnika javnih politika, odnosno posljedice provedbe akata strateškog planiranja,
- Djelotvornost, kojom se utvrđuje opravdanost izrade i provedbe akata strateškog planiranja u odnosu na ishode i učinke koje provedba akata strateškog planiranja treba postići ili je postigla. Djelotvornost podrazumijeva ostvarivanje utvrđenih ciljeva i provedbu akata strateškog planiranja s minimalnim troškovima, odnosno postizanje najboljih ishoda i učinaka u odnosu na raspoložive resurse,
- Učinak, kojim se utvrđuje krajnji utjecaj provedbe akata strateškog planiranja s naglaskom na značajne pozitivne ili negativne, planirane ili neplanirane srednjoročne i dugoročne promjene (u društvu, sustavima ili normama te utjecaj na dobrobit ljudi, ljudska prava, ravnopravnost spolova i okoliš) šireg opsega od onih koji su već obuhvaćeni kriterijem učinkovitosti i
- Održivost, kojim se tijekom provedbe utvrđuje stvarna korist provedbe akata strateškog planiranja te procjenjuje vjerojatnost nastavka trajanja pozitivnih ishoda i učinaka nakon provedbe akata strateškog planiranja. Primjena kriterija uključuje ispitivanje financijskih, ekonomskih, društvenih, ekoloških i institucionalnih kapaciteta potrebnih za održavanje pozitivnih ishoda i učinaka provedbe akata strateškog planiranja.

NAČELA VREDNOVANJA

Sukladno člancima 3.-10. Pravilnika o provedbi postupka vrednovanja načela vrednovanja postupak vrednovanja akata strateškog planiranja planira se i provodi u skladu s načelima pravovremenosti, razmjernosti, neovisnosti, vjerodostojnosti, partnerstva, korisnosti i transparentnosti.

- Prema načelu pravovremenosti, postupak vrednovanja akata strateškog planiranja potrebno je planirati i provoditi u skladu s procesima upravljanja i donošenja odluka, na način koji omogućuje pravovremeno postupanje i primjenu preporuka tijekom izrade i provedbe akata te daljnjih procesa strateškog planiranja.

- Prema načelu razmjernosti, postupak vrednovanja potrebno je planirati i provoditi u razmjeru s resursima planiranim za izradu i provedbu akata strateškog planiranja i opsegom provedbe javnih politika
- Prema načelu neovisnosti, postupak vrednovanja akata strateškog planiranja provode unutarnji ili vanjski stručnjaci koji su funkcionalno neovisni o tijelima nadležnim za izradu i provedbu akata strateškog planiranja tijekom cijelog procesa vrednovanja, a uloga im je davanje nepristrane prosudbe i ocjene kvalitete procesa izrade, sadržaja te očekivanih i ostvarenih ishoda i učinaka provedbe akata strateškog planiranja
- Prema načelu vjerodostojnosti, postupak vrednovanja provodi se korištenjem pouzdanih i provjerljivih podataka, a nalazi i zaključci vrednovanja moraju biti potkrijepljeni provjerljivim dokazima
- Prema načelu korisnosti, postupak vrednovanja provodi se na način koji omogućava stjecanje novih znanja i utemeljeno i informirano donošenje odluka o poboljšanju kvalitete sadržaja akta strateškog planiranja, upravljanja njegovom provedbom te usmjeravanja procesa strateškog planiranja za naredno razdoblje
- Prema načelu transparentnosti, postupak vrednovanja provodi se na jasan i razumljiv način, a svi nalazi, zaključci i preporuke vrednovanja stavljaju se na raspolaganje ključnim dionicima i javnosti
- Prema načelu partnerstva, postupak vrednovanja provodi se u partnerstvu s ključnim dionicima, uzimajući u obzir vrstu i posebnosti pojedinog postupka vrednovanja, a partneri mogu biti angažirani putem institucionalnih oblika (npr. odbora, povjerenstava, radnih skupina, tematskih mreža) ili primjenom informiranja ili savjetovanja.

4.2. Opis ključnih pojmova, evaluacijskih pitanja i kriteriji ocjenjivanja

U cilju prikupljanja relevantnih informacija i ocjene uspješnosti dosadašnje provedbe Plana razvoja te u skladu s Pravilnikom, ovom je evaluacijom predviđeno korištenje obveznih i dodatnih kriterija:

- **Važnost** (relevantnost), kojom se provjerava jesu li ciljevi i prioriteti planskog dokumenta utemeljeni na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima, odnosno do koje mjere su ciljevi opravdani u odnosu na potrebe.
- **Djelotvornost** (efektivnost), koja procjenjuje što će biti ostvareno u odnosu na planirano, odnosno do koje mjere se očekuje da će se postavljeni ciljevi ostvariti.
- **Usklađenost** (koherentnost), koja procjenjuje unutarnju i vanjsku usklađenost planskog dokumenta, odnosno logiku strategije; utvrđuje se jesu li odabrani prioriteti i mjere komplementarni i povezani; je li planski dokument u skladu s relevantnim nacionalnim odnosno regionalnim strategijama/dokumentima.
 - Vanjska usklađenost podrazumijeva usklađenost između ciljeva planskog dokumenta s ciljevima drugih javnih intervencija koje su s njim povezane.
 - Unutarnja usklađenost podrazumijeva usklađenost ciljeva planskog dokumenta. Unutarnja povezanost implicira da postoji hijerarhija ciljeva, s time da hijerarhijski niži ciljevi logično doprinose ostvarenju viših ciljeva.
- **Učinkovitost** (efikasnost), koja procjenjuje postizanje željenog rezultata s minimalnim troškovima, odnosno postizanje najboljeg rezultata za danu razinu resursa. Ovaj se kriterij može djelomično primijeniti s obzirom da se radi o vrednovanju tijekom provedbe te su projekti u različitim fazama provedbe.

- **Jednakost**, odnosno ocjena do koje mjere su ravnopravno raspoređeni učinci u odnosu na različite dionike, regije, rodnu pripadnost i sl.

4.3. Izvori podataka i tehnika prikupljanja podataka

Prilikom provedbe srednjoročnog vrednovanja Plana razvoja PGŽ potrebno je koristiti (ovisno o raspoloživosti i u dogovoru s Naručiteljem, odnosno Timom za vrednovanje) sljedeće podatke:

- Statistički podaci i drugi kvantitativni pokazatelji ostvarenja ciljeva Plana razvoja PGŽ
- Planirana i utrošena sredstva u provedbi mjera Plana razvoja PGŽ
- Podaci o institucionalnom okviru provedbe i praćenja provedbe Plana razvoja PGŽ
- Podaci o poštivanju horizontalnih načela Plana razvoja PGŽ
- Podaci o poticajnim i ograničavajućim čimbenicima prilikom provedbe Plana razvoja PGŽ
- Podaci o komunikaciji s relevantnim dionicima.

Izvori podataka su:

- Javno dostupne statističke publikacije i baze podataka (DZS, FINA i dr.)
- Dokumentacija PGŽ, Regionalne razvojne agencije PGŽ te drugih pravnih osoba i tijela (materijali s Kolegija Župana, Proračun PGŽ, izvješća, zapisnici sa sastanaka/radionica, web objave i dr.)
- Akti strateškog planiranja, izvješća i dr. u dogovoru s Naručiteljem, odnosno Timom za vrednovanje.

Sukladno navedenom, kroz provedbu vrednovanja metode koje se koriste uključuju analizu i obradu dostupnih podataka za praćenje provedbe Plana razvoja PGŽ, analizu godišnjih izvješća o praćenju provedbe Plana razvoja PGŽ, analizu provedenih upitnika, analizu zapisnika sa sjednica Partnerskog vijeća te kontinuiranu komunikaciju s PGŽ kao nositeljem izrade i provedbe Plana razvoja PGŽ. Kao što je ranije navedeno, cilj ankete je dobivanje povratnih informacija od dionika koji operativno sudjeluju u provedbi aktivnosti i projekata u sklopu provedbe Plana razvoja PGŽ.

Vrednovanje ima cilj dati odgovore na minimalno sljedeća opća pitanja, pitanja za vrednovanje po posebnim ciljevima i pitanja o provedbi i upravljanju Planom razvoja PGŽ:

- Koliko su učinkoviti mehanizmi koordinacije između različitih dionika u provedbi Plana razvoja PGŽ?
- U kojoj mjeri je osigurana odgovarajuća razina sudjelovanja javnosti u procesu provedbe i vrednovanja Plana razvoja PGŽ?
- Kako se osigurava transparentnost procesa provedbe i vrednovanja Plana razvoja PGŽ?
- Jesu li predviđena financijska sredstva za provedbu mjera i aktivnosti Plana razvoja PGŽ dostatna?
- Postoji li adekvatna razina administrativne i tehničke podrške za provedbu Plana razvoja PGŽ?
- Kako se prati napredak projekata od strateškog značaja i koje su mjere za eventualno preusmjeravanje ili ubrzanje provedbe?
- Jesu li postavljeni ciljevi i prioriteti Plana razvoja PGŽ i dalje relevantni i realni, s obzirom na promjene u okruženju i dosadašnja postignuća?
- Koliko su učinkovite mjere i aktivnosti definirane u Planu razvoja PGŽ u ostvarivanju postavljenih ciljeva?
- Postoje li područja u kojima je provedba Plana razvoja PGŽ uspješnija od drugih i koji su razlozi za to?
- Koje su ključne prepreke i izazovi s kojima se susreće provedba Plana razvoja PGŽ?
- Kako se Plan razvoja PGŽ odražava na održivi razvoj Županije, uključujući gospodarski, socijalni i ekološki aspekt?

- Da li sustav praćenja i vrednovanja provedbe Plana razvoja PGŽ dovoljno učinkovit i omogućuje li pravovremene korektivne mjere?
- Kako je pandemija COVID-19 utjecala na provedbu Plana razvoja PGŽ i koje su pouke iz toga izvučene?

4.4. Tehnike za odgovaranje na evaluacijska pitanja i donošenje zaključaka

Kako bi se odgovorilo na pitanja vezana uz kriterije vrednovanja koriste se metode kvalitativne analize pomoću kojih se tijekom vrednovanja propituje ostvaruju li se provedbom intervencija doista očekivani rezultati kojima se doprinosi rješavanju prepoznatih problema istaknutih u Planu razvoja PGŽ. Relevantnost Plana razvoja PGŽ utvrđena je već prilikom izrade i u vrednovanju tijekom izrade tako da se u ovoj fazi ista potvrđuje. Usklađenost se propituje analizom dokumenta vezanih uz Plan razvoja PGŽ te temeljem uvida iz anketnog upitnika. Učinkovitost i djelotvornost provedbe plana propituje se analizom izvješća o provedbi te temeljem nalaza provedenog anketnog ispitivanja. Učinak i održivost najmanje je moguće mjeriti i vrednovati tijekom provedbe jer se pretežito odnose na rezultate provedbe plana te efekte koji nastaju nakon i zbog provedbe plana odnosno projekata unutar plana.

4.5. Problemi ili ograničenja metodološkog pristupa

Vezano uz moguće probleme i ograničenja, vrednovanje tijekom provedbe Plana razvoja PGŽ temelji se na raspoloživim podacima o provedbi aktivnosti i projekata. Godišnja izvješća o provedbi Plana razvoja PGŽ obuhvaćaju podatke i informacije o provedenim aktivnostima i projektima u kontekstu utrošenih financijskih sredstava i ostvarenja pokazatelja.

Trenutna ograničenja mogu uključivati još uvijek parcijalno dostupne podatke o izvršenju projekata (primjerice, ukoliko su podaci u izvješćima neprecizni, manje dostupni ili šturi) i/ili vrlo ranu fazu izvršenja projekata u kojoj je moguće da se još uvijek nedovoljno precizno kvantificiraju stvarni rezultati (primjerice, ako je velik broj projekata u visokoj fazi pripreme ili ranoj fazi izvršenja).

Isto se odnosi na ograničenje uz praćenje realizacije Plana razvoja PGŽ temeljem pokazatelja jer godišnja izvješća, odnosno dostupni podaci, pokazuju ostvarenje pokazatelja zaključno s prethodnim godinama kad je provedba Plana razvoja PGŽ bila tek u začetima.

Moguća ograničenja mogu se dalje identificirati vezano uz prikupljanje vrijednosti ostvarenja pokazatelja putem anketnog upitnika s obzirom na to da je potrebno dobiti povratne informacije od velikog broja različitih dionika, koji moguće neće navedene podatke dostaviti (ili ih neće biti voljni dostaviti), ili da dio podataka bude upitne točnosti. Navedeno ograničenje nastoji se prevenirati kvalitetnom pripremom upitnika (vezano uz formulaciju pitanja, sadržaj, jednostavnost odgovora, traženu preciznost te duljinu samog upitnika) te ostavljanjem dovoljnog vremena za popunjavanje i za dodatni rok za popunjavanje.

Na kraju, kao što je ranije i navedeno, o dugoročnim ishodima i učincima provedbe plana moći će se izvijestiti tek u izvješću o vrednovanju nakon provedbe.

5. Opis akta strateškog planiranja, mjera i proračuna

5.1. Provedba akta strateškog planiranja: uključeni sudionici

U izradi strateškog okvira Plana razvoja PGŽ sudjelovao je velik broj dionika, uključujući sudjelovanje upravnih tijela Primorsko-goranske županije, ustanova/trgovačkih društava kojima je Županija (su)osnivač/(su)vlasnik, te sudjelovanje jedinica lokalne samouprave. Aktivni doprinos dali su i članovi Partnerskog vijeća Primorsko-goranske županije te mnogi znanstvenici, stručnjaci i drugi suradnici. U Plan razvoja PGŽ uključena su stručna mišljenja i prijedlozi kao rezultat provedenih radionica Tematskih radnih skupina i drugih tijela. Postupak izrade Plana razvoja PGŽ tekao je kako slijedi:

- Županijska skupština Primorsko-goranske županije je na 25. sjednici donijela Odluku o pokretanju postupka izrade Plana razvoja Primorsko-goranske županije („Službene novine“ broj 32/19).
- U okviru izrade Plana razvoja PGŽ osnovana su sljedeća tijela za izradu i praćenje izrade Plana razvoja PGŽ:
 - o Radni tim/radna skupina za izradu Plana razvoja PGŽ sastavljen od pročelnika upravnih tijela Primorsko-goranske županije
 - o Tematske radne skupine (TRS) za izradu Plana razvoja PGŽ:
 - a. Gospodarstvo, regionalna konkurentnost, turizam i kreativno društvo
 - b. Zdravlje i kvaliteta života
 - c. Demografija, zapošljavanje i mladi
 - d. Promet, mobilnost, infrastruktura i digitalno društvo
 - e. Održivo upravljanje resursima, zaštita okoliša i energetika
 - f. Znanost i obrazovanje
 - o Savjet za praćenje izrade Plana razvoja PGŽ sastavljen od članova Senata Sveučilišta u Rijeci
 - o Fokus grupa za Gorski kotar i ruralni razvoj za izradu Plana razvoja PGŽ.

Tijekom izrade Plana razvoja PGŽ održano je 19 sastanaka/radionica/sjednica radnih tijela za izradu i praćenje izrade Plana razvoja PGŽ, kao i savjetovanje s javnošću, na kojima su razmotreni nacrti Analize stanja i SWOT analize, rezultati provođenja prijašnjih strategija, strateški okvir kao i usklađenost s nacionalnim razvojnom strategijom, sektorskim i višesektorskim strategijama te dokumentima prostornog uređenja.

Odlukom Župana o početku postupka vrednovanja Plana razvoja PGŽ, utvrđen je i Plan vrednovanja te je osnovan Odbor za vrednovanje Plana razvoja PGŽ. Vrednovanje Plana razvoja PGŽ provodilo se tijekom izrade (prethodno vrednovanje) do zaključno rujna 2021. godine, vrednovanje tijekom provedbe (srednjoročno vrednovanje) planira se provesti u periodu do kraja 2025. godine, a vrednovanje nakon provedbe (naknadno vrednovanje) tijekom 2028. godine. Prethodno vrednovanje proveli su vanjski stručnjaci u svrhu nepristrane procjene kvalitete izrade Plana razvoja PGŽ, te uključuje neovisno stručno mišljenje te zaključak da Plan razvoja PGŽ sukladno Pravilniku o provedbi postupka vrednovanja („Narodne novine“ broj 66/19) metodološki i sadržajno udovoljava svim propisanim kriterijima te da je u suglasju s dokumentima više hijerarhijske razine.

5.2.Provedba akta strateškog planiranja: institucionalni kontekst

Provedba Plana razvoja Primorsko-goranske županije odvija se unutar jasno definiranog institucionalnog okvira u kojem uloga nositelja pripada Primorsko-goranskoj županiji kao jedinici područne (regionalne) samouprave. Odlukom Županijske skupštine iz 2019. godine pokrenut je postupak izrade Plana razvoja PGŽ i utvrđeno je da je riječ o temeljnome srednjoročnom aktu strateškog planiranja kojim se operacionaliziraju nacionalni strateški ciljevi na županijskoj razini, uz obvezu usklađenosti s Nacionalnom razvojnom strategijom i sektorskim te višesektorskim strategijama. Županijska skupština ujedno ima ključnu ulogu u usvajanju Plana, njegovih dopuna i provedbenih dokumenata te kroz godišnja izvješća o izvršenju proračuna i programa prati ostvarivanje strateških ciljeva.

Operativno upravljanje provedbom Plana razvoja PGŽ koncentrirano je u županijskoj izvršnoj vlasti, prije svega u nadležnim upravnim tijelima, s posebno naglašenom ulogom Upravnog odjela za regionalni razvoj, infrastrukturu i upravljanje projektima. Taj je odjel zadužen za koordinaciju provedbe, povezivanje Plana razvoja PGŽ s Provedbenim programom Županije te za pripremu i konsolidaciju podataka o napretku po prioritetima, ciljevima i mjerama. Na sektorskoj razini pojedina upravna tijela (zdravstvo, odgoj i obrazovanje, prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštita okoliša, promet, socijalna skrb, gospodarstvo i dr.) odgovorna su za planiranje, provedbu i praćenje mjera unutar svoje nadležnosti, uključujući pripremu projekata, provedbu programa i redovito izvještavanje o pokazateljima ostvarenja. Provedbeni program Županije za razdoblje 2021.–2025. godine služi kao ključni instrument kojim se strateški prioriteti i mjere Plana prevode u konkretne programe, aktivnosti i proračunske stavke, čime se osigurava operativna provedba i financijska utemeljenost Plana razvoja PGŽ.

Javna ustanova „Regionalna razvojna agencija Primorsko-goranske županije“ ima dvostruku ulogu regionalnog koordinatora i stručnog operativnog nositelja brojnih aktivnosti vezanih uz provedbu Plana razvoja PGŽ. Odlukom o pokretanju postupka izrade Plana razvoja PGŽ upravo je ova ustanova formalno zadužena za izradu dokumenta i koordinaciju cjelokupnog postupka njegove izrade, a tu koordinacijsku i savjetodavnu funkciju nastavlja i tijekom provedbene faze kroz pripremu i razvoj projektnih prijedloga, podršku jedinicama lokalne samouprave i županijskim upravnim tijelima u korištenju fondova EU te kroz praćenje provedbe strateških projekata i drugih razvojnih inicijativa. Time Regionalna razvojna agencija PGŽ djeluje kao čvorište stručnog znanja i projektnih kapaciteta na razini županije, povezujući strateško planiranje s praktičnom provedbom.

Upravna tijela 14 gradova i 22 općine u Primorsko-goranskoj županiji ključni su partneri u provedbi Plana razvoja, budući da oblikuju i provode razvojnu politiku na lokalnoj razini te sudjeluju u financiranju i provedbi niza infrastrukturnih, gospodarskih, društvenih i okolišnih projekata.

Uz njih važnu ulogu imaju županijske ustanove i trgovačka društva (posebno u područjima zdravstva, obrazovanja, komunalne infrastrukture, kulture, prometa i prostornog uređenja), kao i razvojne agencije, komunalna društva, lokalne akcijske grupe, turističke zajednice, Sveučilište u Rijeci i druge obrazovne ustanove, poduzetničke potporne institucije te organizacije civilnog društva. Sve ove institucije sudjeluju u pripremi i provedbi projekata, prikupljanju podataka za pokazatelje, sudjelovanju u partnerskim tijelima i savjetovanjima te u artikuliranju razvojnih potreba i prioriteta svojih zajednica.

Partnersko vijeće Primorsko-goranske županije, tematske radne skupine uspostavljene tijekom izrade Plana te Savjet za praćenje izrade Plana razvoja PGŽ doprinijeli su oblikovanju strateškog okvira i prioritetnih područja intervencije, a njihov se rad po potrebi nastavlja i u provedbenoj fazi kroz savjetovanja, tematske rasprave i davanje mišljenja o ključnim programima i projektima. Na razini

vrednovanja, Odlukom župana uspostavljen je Odbor za vrednovanje Plana razvoja PGŽ i izrađen Plan vrednovanja, čime je institucionalizirana uloga posebnog tijela zaduženog za praćenje kvalitete izrade i provedbe Plana te za iniciranje srednjoročnih i naknadnih evaluacija uz sudjelovanje vanjskih stručnjaka.

Gledano u cjelini, institucionalni kontekst provedbe Plana razvoja PGŽ karakterizira jasno definirana odgovornost Županije kao nositelja strateškog planiranja, postojanje snažnog koordinacijskog i stručnog kapaciteta u Regionalnoj razvojnoj agenciji PGŽ te široka uključenost gradova, općina, javnih ustanova, sveučilišta, gospodarstva i civilnog društva u razvojne procese. Takav okvir omogućuje provedbu Plana razvoja PGŽ u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i strateškim dokumentima te stvara preduvjete za usklađeno djelovanje različitih razina vlasti i sektora. Istodobno, srednjoročno vrednovanje upućuje na potrebu daljnjeg jačanja kapaciteta pojedinih dionika, osobito u manje razvijenim dijelovima Županije, te kontinuiranog unaprjeđenja mehanizama koordinacije, praćenja i upravljanja podacima kako bi se u potpunosti iskoristio potencijal postojećeg institucionalnog okvira.

5.3. Izrada akta strateškog planiranja, opis prioriteta i mjera

Plan razvoja Primorsko-goranske županije za razdoblje od 2022.-2027. godine (dalje: Plan razvoja PGŽ) srednjoročni je akt strateškog planiranja, donesen s ciljem usmjeravanja gospodarskog rasta i unaprjeđenja kvalitete života u Primorsko-goranskoj županiji sukladno načelima održivog razvoja, uz tendenciju izjednačavanja razvijenosti mikroregija (Priobalje, Otoci i Gorski kotar).

Nositelj izrade Plana razvoja PGŽ bila je Primorsko-goranska županija (dalje u tekstu: Županija), dok je javna ustanova „Regionalna razvojna agencija Primorsko-goranske županije“ bila koordinator izrade, odnosno izrađivač, u suradnji s angažiranim vanjskim stručnjacima.

Plan razvoja PGŽ donijela je Županijska skupština Primorsko-goranske županije na sjednici održanoj 4. studenoga 2021. godine („Službene novine“ broj 27/21). Plan razvoja PGŽ izrađen je sukladno Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 123/17, 151/22), Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 147/14, 123/17, 118/18), Uredbi o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“ broj 89/18) te Priručniku o strateškom planiranju i Dodatku Priručniku (svibanj 2020.). Plan razvoja PGŽ je dopunjen na 21. sjednici Županijske skupštine Primorsko-goranske županije održanoj 26. listopada 2023. godine („Službene novine“ broj 38/23).

U izradi Plana razvoja PGŽ, naročito u izradi strateškog okvira sudjelovao je velik broj dionika, što uključuje sudjelovanje upravnih tijela Primorsko-goranske županije, ustanova/trgovačkih društava kojima je Županija (su)osnivač/(su)vlasnik, te sudjelovanje jedinica lokalne samouprave. Aktivni doprinos dali su i članovi Partnerskog vijeća Primorsko-goranske županije te mnogi znanstvenici, stručnjaci i drugi suradnici. U Plan razvoja PGŽ uključena su stručna mišljenja i prijedlozi kao rezultat provedenih radionica Tematskih radnih skupina i drugih tijela.

Plan razvoja PGŽ okvir je za oblikovanje i provedbu javnih politika u Županiji do kraja 2027. godine. Provedba Plana razvoja PGŽ temelji se na nastojanju ostvarenja posebnih ciljeva provedbom utvrđenih mjera i aktivnosti, a sve u cilju provedbe utvrđenih prioriteta razvoja Županije.

Nastavno na Plan razvoja PGŽ izrađen je Provedbeni program Primorsko-goranske županije za razdoblje 2021.-2025. godine (dalje u tekstu: Provedbeni program) koji sadrži izravnu poveznicu

između mjera, proračunskih programa i aktivnosti te utvrđenih prioriteta i ciljeva provedbe Plana razvoja PGŽ i određenih nacionalnih akata strateškog planiranja. Na taj način se osigurava koherentnost ciljeva i provedbe ukupnih javnih politika na regionalnoj i nacionalnoj razini te usklađenost s planiranjem županijskog proračuna i drugih izvora financiranja.

Plan razvoja PGŽ i Provedbeni program dostupni su na internetskim stranicama Primorsko-goranske županije putem poveznice: <https://www.pgz.hr/ustroj/upravna-tijela/upravni-odjel-za-regionalni-razvoj-infrastrukturu-i-upravljanje-projektima/?pg=1> (pod Dokumenti/Razno).

Praćenje, vrednovanje i izvještavanje o provedbi Plana razvoja PGŽ važan je dio procesa strateškog planiranja. Praćenje provedbe Plana razvoja PGŽ obuhvaća proces prikupljanja, analize i usporedbe pokazatelja kojima se sustavno prati uspješnost provedbe ciljeva i mjera iz Plana razvoja PGŽ pri čemu je određeno kako se nadležna tijela kontinuirano izvještavati o provedbi Plana razvoja PGŽ, radi pružanja pravovremenih i relevantnih informacija kako bi se unaprijedila daljnja provedba Plana razvoja PGŽ.

Planom razvoja PGŽ definirano je pet ključnih prioriteta javne politike:

1. Pametna regija konkurentnog gospodarstva temeljenog na znanju i naprednim tehnologijama
2. Djeca i mladi u fokusu
3. Zelena tranzicija temeljena na održivom upravljanju i korištenju vlastitih resursa
4. Obrazovani stanovnici s kompetencijama i vještinama za poslove budućnosti
5. Ravnomjernim razvojem do europskog standarda i visoke kvalitete života za sve građane.

Temeljem navedenih prioriteta definirano je 16 posebnih ciljeva, 65 mjera i pet horizontalnih mjera, koje se provlače kroz sve posebne ciljeve i mjere.

5.4. Intervencijska logika akta strateškog planiranja i njegovih ključnih sastavnica

Kao što je navedeno i u vrednovanju tijekom izrade, Plan razvoja PGŽ do 2027. godine ima jasno definiranu intervencijsku logiku u okviru koje je dobro uspostavljena vertikalna i horizontalna logika plana te omogućuje praćenje provedbe kroz ostvarenje aktivnosti i projekata. Plan sadrži jasnu viziju koja glasi: Primorsko-goranska županija je konkurentna, pametna, održiva i društveno pravedna regija poželjna za život i rad. Ostvarenju vizije pridonijet će se postizanjem postavljenih posebnih ciljeva i usklađenom provedbom politika kroz pet prioriteta na čije je definiranje osim dosegnutog stupnja razvoja, utjecala novonastala globalna kriza uzrokovana pandemijom virusa COVID-19, koja se snažno odrazila na gospodarstvo Županije i sve segmente društva.

Ciljevi definirani Planom su relevantni, komplementarni, naglašavaju jednakost svih dionika te su prihvaćeni i pozitivno percipirani od strane dionika i javnosti. Na adekvatan način su opisane planirane promjene koje se cilja postići, pri čemu se svaki cilj odnosi na jedan aspekt cjelokupnog razvoja (gospodarstvo, društvo, urbano okruženje, dobro upravljanje). Prioriteti su jasno i logično definirani prema potrebama ostvarenja strateških ciljeva, odnose se na niz sektora te su u većoj mjeri komplementarni, odnosno zajednički doprinose cjelokupnom ostvarenju ciljeva. Mjere su konkretno razrađene te sadrže specifične i konkretne aktivnosti i projekte kojima se pridonosi ostvarenju prioriteta, a time i ciljeva razvoja.

Utvrdjeni su konkretni pokazatelji ishoda, ciljane vrijednosti te učestalost praćenja i izvor prikupljanja podataka za sve ciljeve, prioritete i mjere, te je razrađen proces njihova praćenja provedbe. Priređen je

i indikativni financijski okvir u kojem su razrađena planirana sredstva namijenjena ostvarenju prioriteta i ciljeva. Financijski okvir je utvrđen za cijelo razdoblje provedbe Plana razvoja te podijeljen prema izvorima financiranja (lokalni, županijski i državni proračun, fondovi EU te ostali izvori).

U vrednovanju tijekom provedbe fokus je na provjeri doprinosa ostvarenja aktivnosti ostvarenju definiranih mjera, čijim se pak ostvarenjem doprinosi realizaciji postavljenih prioriteta i ciljeva.

5.5. Predviđeni i izvršeni proračun akta strateškog planiranja

Kako je navedeno i u Izvješćima o provedbi Plana razvoja PGŽ za 2022., 2023. i 2024. godinu, za provedbu definiranih prioriteta i njima pripadnih posebnih ciljeva:

- u 2022. godini planirano je ukupno ulaganje u iznosu od 247.274.078 EUR, a ostvareno je ukupno 222.961.809 EUR odnosno 90,17% planiranog ulaganja;
- u 2023. godini... planirano je ukupno ulaganje u iznosu od 259.462.713 EUR, a ostvareno je ukupno 233.090.827 EUR odnosno 90% planiranog ulaganja;
- u 2024. godini planirano je ulaganje u iznosu od 301.073.948,76 EUR, a ostvareno je ukupno 273.407.466,97 EUR odnosno 91% planiranog ulaganja.

Plan razvoja PGŽ usmjeren je na Razvojni smjer 4. Ravnomjeren regionalni razvoj iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine (NRS) u okviru kojeg je, za provedbu definiranih prioriteta i njima pripadnih posebnih ciljeva u 2024. godini, uloženo ukupno 273.407.467 EUR. Od ukupnih ulaganja, na SC13 Jačanje regionalne konkurentnosti u 2024. godini uložena su značajna sredstva i to u iznosu od 266.896.600 EUR, što iznosi 98%.

Slijedi usporedni prikaz ulaganja po posebnim ciljevima, iz čega je razvidno da su najveća ulaganja ostvarena u slijedeće posebne ciljeve:

- 4.1. Razvoj modernog obrazovnog sustava prilagođenog društvenim izazovima i to u iznosu od 112.169.300 EUR, što iznosi 41%
- 5.1. Regija zdravlja i kvalitete života u iznosu od 108.157.234 EUR, što iznosi 40%
- 3.3. Kvalitetna, dostupna i održiva javna i komunalna infrastruktura na cjelokupnom području u iznosu od 16.125.633 EUR, što iznosi 6%.

Na navedene posebne ciljeve u 2024. godini ukupno je uloženo 236.452.167 EUR, odnosno 86%, dok je na sve ostale uloženo preostalih 36.955.300 EUR, odnosno 14% ukupno uložених sredstava.

U okviru Posebnog cilja 4.1. Razvoj modernog obrazovnog sustava prilagođenog društvenim izazovima u 2024. godini najveća ulaganja se odnose na slijedeće programe:

- razvoj odgojno obrazovnog procesa
- osnovnoškolsko obrazovanje
- srednjoškolsko obrazovanje
- unapređenje kvalitete odgojno obrazovnog sustava
- programi rada učeničkih domova
- kapitalna ulaganja u odgojno obrazovnu infrastrukturu

- obilježavanje postignuća učenika i nastavnika

U okviru Posebnog cilja 5.1. Regija zdravlja i kvalitete života u 2024. godini najveća su ulaganja u program zaštite zdravlja i poboljšanje zdravstvenog sustava.

U okviru Posebnog cilja 3.3. Kvalitetna, dostupna i održiva javna i komunalna infrastruktura na cjelokupnom području u 2024. godini najveća su ulaganja ostvarena u redovno i izvanredno održavanje lučke, cestovne i ostale prometne infrastrukture, razvoj prometa te programe ravnomjernog razvoja.

6. Nalazi i odgovori na evaluacijska pitanja

6.1. Analiza i rasprava o pokazateljima ovisno o kriterijima ocjenjivanja i ciljne razine na koje se odnose evaluacijska pitanja

Kako je ranije napomenuto, Planom razvoja Primorsko-goranske županije za razdoblje od 2022.-2027. godine definirani su prioriteti, posebni ciljevi i pokazatelji provedbe Plana. U nastavku je izložena analiza i rasprava o pokazateljima ovisno o kriterijima ocjenjivanja i ciljne razine na koje se odnose evaluacijska pitanja.

Prioritet 1. PAMETNA REGIJA KONKURENTNOG GOSPODARSTVA BAZIRANOG NA ZNANJU I NAPREDNIM TEHNOLOGIJAMA

Posebni cilj 1.1.: Konkurentno gospodarstvo temeljeno na znanju i inovacijama

Definirani pokazatelji ishoda Posebnog cilja 1.1. uključuju:

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost pokazatelja ishoda (2021.)	Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda (2027.)	Očekivani trend (minimalno)	Ostvarena vrijednost pokazatelja ishoda
Bruto domaći proizvod po stanovniku prema paritetu kupovne moći u PGŽ (indeks PGŽ/EU) II.02.1.25	75%	86%	Povećanje za 1-1,5 postotnih poena godišnje	87% (2022.)
Bruto investicije u intelektualnu imovinu OI.02.4.27	8.570.310 EUR	Povećanje za 15%	Povećanje za 1,5% godišnje	13.521.375 EUR (2023).
Ocjena konkurentnosti županije u odnosu na EU regije OI.02.4.28	1.114	950	Pomak za 5 mjesta godišnje	1.114 (n/p)
Broj priznatih patenata i modela OI.02.9.43	7	10	n/p	14 (2024.)
Bruto investicije u postrojenja i opremu s montažom OI.02.4.29	275.810.737 EUR	Povećanje za 3% godišnje	Povećanje za 1% godišnje	390.969.168 EUR (2023).

Posebni cilj 1.2.: Gospodarski rast usmjeren na jačanje izvoza podizanjem produktivnosti i digitalnu transformaciju

Definirani pokazatelji ishoda Posebnog cilja 1.2. uključuju:

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost vrijednost pokazatelja ishoda (2021.)	Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda (2027.)	Očekivani trend (minimalno)	Ostvarena vrijednost pokazatelja ishoda
Robni izvoz OI.02.1.02	563.390.935 EUR	Povećanje za 5 % godišnje	Povećanje za 1-2% godišnje	984.080.000 EUR (2023.)
Bruto domaći proizvod (u tekućim cijenama) II.02.1.08	4.270.441.000 EUR	Povećanje za 5,7 % godišnje s početkom praćenja u odnosu na 2021.	Povećanje za 3% godišnje	5.520.565.000 EUR (2022.)
Ostvareni prihodi u području Prerađivačka industrija (prema NKD-u 2007.) OI.02.1.32	840.808.338 EUR	Povećanje za 3 % godišnje	Povećanje za 1-2% godišnje	1.322.390.904 EUR (2023.)

Posebni cilj 1.3.: Atraktivno poslovno okruženje za zapošljavanje, rast i ulaganja

Definirani pokazatelji ishoda Posebnog cilja 1.3. uključuju:

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost vrijednost pokazatelja ishoda (2021.)	Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda (2027.)	Očekivani trend (minimalno)	Ostvarena vrijednost pokazatelja ishoda
Broj poduzeća iz PGŽ u Top HR 1.000 poduzeća OI.02.13.40	52	65	Povećanje za 2 godišnje	56 (2023.)
Broj aktivnih pravnih osoba OI.02.4.31	13.620	Povećanje za 2 % godišnje	Povećanje za 1% godišnje	14.117 (2024.)
Broj zaposlenih OI.02.13.24	106.570	Povećanje za 2 % godišnje	Povećanje za 1% godišnje	122.566 (2024.)
Ostvareni prihodi gospodarskih subjekata OI.02.13.16	4.989.890.253 EUR	Povećanje za 4 % godišnje	Povećanje za 2% godišnje	8.480.409.677 EUR (2023.)

U okviru Prioriteta 1. odnosno području gospodarstva, vidljiv je snažan rast već u prvim godinama provedbe Plana. Odnos bruto domaćeg proizvoda po stanovniku u Primorsko-goranskoj županiji i u Europskoj uniji porastao je sa 75 na 87%, čime je već 2022. godine premašen cilj postavljen za 2027. godinu od 86%. Robni izvoz do 2023. godine povećan je za 75% u odnosu na početnu vrijednost, prihodi prerađivačke industrije porasli su za 57%, a ukupni prihodi gospodarskih subjekata za 70%. Broj zaposlenih porastao je za 15%, broj aktivnih pravnih osoba za 4%, a broj poduzeća iz Županije među tisuću najvećih u Hrvatskoj za 8%. U području inovacija posebno se ističe broj priznatih patenata i zaštićenih modela: umjesto planiranih deset do kraja razdoblja, u razdoblju od 2022. do 2024. godine ostvareno ih je četrnaest, dakle cilj je znatno premašen mnogo prije 2027. godine. Takva slika upućuje na to da su ciljne vrijednosti za dio gospodarskih i inovacijskih pokazatelja bile konzervativno postavljene te da trenutačni trendovi već na sredini razdoblja ispunjavaju ili nadmašuju planirano. Istodobno je dio

uočenog rasta svakako posljedica vanjskih čimbenika, prije svega inflacije i globalnog rasta cijena, pa bi u srednjoročnoj evaluaciji trebalo jasno razdvojiti strukturni napredak i stvaranje nove vrijednosti od nominalnih povećanja koja proizlaze iz promjene cijena.

Prioritet 2. DJECA I MLADI U FOKUSU

Posebni cilj 2.1.: Podrška osnivanju i funkcioniranju obitelji te razvoj sustava brige o djeci i mladima

Definirani pokazatelji ishoda Posebnog cilja 2.1. uključuju:

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost vrijednost pokazatelja ishoda (2021.)	Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda (2027.)	Očekivani trend (minimalno)	Ostvarena vrijednost pokazatelja ishoda
Broj živorođenih OI.02.3.65	2.057	2.150	Povećanje za 10 godišnje	1.718 (2023.)
Migracijski saldo OI.02.3.67	229	500	Povećanje za 12 godišnje	3.040 (2023.)
Broj stanovnika	281.056	282.461	Povećanje za 50 godišnje	264.572 (2023.)
Broj djece korisnika dječjih vrtića i drugih ustanova predškolskog odgoja OI.02.13.41	9.036	Povećanje za 50 djece godišnje	Povećanje za 20 djece godišnje	9.151 (2023./2024. pedagoška godina)

Posebni cilj 2.2.: Dostupnost stanovanja i atraktivnih bolje plaćenih poslova

Definirani pokazatelji ishoda Posebnog cilja 2.1. uključuju:

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost vrijednost pokazatelja ishoda (2021.)	Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda (2027.)	Očekivani trend (minimalno)	Ostvarena vrijednost pokazatelja ishoda
Broj završenih stanova OI.02.13.25	901	1.300	Povećanje za 60 stanova godišnje u odnosu na prethodni period	706 (2023.)
Prosječna neto plaća po razini obrazovanja II.02.2.03	843 EUR	Povećanje za 5 % godišnje	Povećanje za 0,5- 1,5% godišnje	1.305 EUR (2024.)
Broj zaposlenih u dobi do 30 godina za koje je poslodavac oslobođen plaćanja doprinosa na plaću II.02.2.03	8.499	Povećanje za 8 %	Povećanje za 100 godišnje	11.471 (2024.)

Stopa registrirane nezaposlenosti II.02.13.09	7,2 %	5 %	Smanjenje za 0,1-0,5 postotnih poena godišnje	3,8 % (2024.)
--	-------	-----	--	------------------

U okviru Prioriteta 2. odnosno području djece, mladih i demografije, slika je znatno nepovoljnija i predstavlja ozbiljno upozorenje za daljnju provedbu Plana. Broj živorođene djece smanjen je za 16%, s 2.057 na 1.718, a broj stanovnika Županije u promatranom razdoblju smanjen je za 6%, odnosno za 16.484 stanovnika, s 281.056 na 264.572. Istodobno se bilježi vrlo snažno povećanje migracijskog salda, koji je s 229 porastao na 3.040, što upućuje na pojačano useljavanje, vjerojatno dobrim dijelom radne snage iz drugih država. Na tržištu rada trendovi su povoljniji: broj djece u vrtićima lagano raste, za oko 1%, stopa nezaposlenosti pada na 3,8%, prosječna neto plaća raste za približno 55%, a broj zaposlenih mladih osoba za koje su poslodavci oslobođeni plaćanja doprinosa povećan je za 35%. Mjere usmjerene na zapošljavanje, povećanje dohotka i poboljšanje položaja mladih očito daju rezultate, ali ne uspijevaju promijeniti temeljni demografski trend: broj rođenih i ukupno stanovništvo i dalje padaju. Zbog toga se područje demografije i mladih u srednjoročnoj evaluaciji mora označiti kao visoko rizično, uz procjenu da će ciljevi vezani uz zaustavljanje demografskog pada teško biti ostvareni bez snažnijeg, koordiniranog paketa demografskih mjera, uključujući stambenu politiku, obiteljske potpore, razvoj usluga skrbi i promišljen pristup migracijskoj politici.

Prioritet 3. ZELENA TRANZICIJA TEMELJENA NA ODRŽIVOM UPRAVLJANJU I KORIŠTENJU VLASTITIH RESURSA

Posebni cilj 3.1.: Pametan i održiv pristup upravljanju prostorom i prirodnim resursima

Definirani pokazatelji ishoda Posebnog cilja 3.1. uključuju:

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost vrijednost pokazatelja ishoda (2021.)	Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda (2027.)	Očekivani trend (minimalno)	Ostvarena vrijednost pokazatelja ishoda
Površina izgrađenosti građevinskih područja izdvojenih namjena OI.02.13.27	3.273,45	Povećanje za 6 %	Povećanje za 1% godišnje	3.273,45
Postotak mikrobiološki neispravne kakvoće prerađene pitke vode iz javnih vodovoda OI.02.05.52	9 %	8 %	Smanjenje za 0,1- 0,5 postotnih bodova godišnje	12% (2023.)
Procijenjena količina erozije tla utjecajem vode OI.02.6.25	10	Smanjenje za 4 %	Smanjenje za 0,5- 1% godišnje	10

Posebni cilj 3.2.: Zelena i energetska tranzicija prema ugljičnoj neutralnosti

Definirani pokazatelji ishoda Posebnog cilja 3.2. uključuju:

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost vrijednost pokazatelja ishoda (2021.)	Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda (2027.)	Očekivani trend (minimalno)	Ostvarena vrijednost pokazatelja ishoda
Investicije u zaštitu okoliša OI.02.6.63	23.663.548 EUR	Povećanje za 20 %	Povećanje za 2% godišnje	n/p
Količina ispuštene količine sumporovodika (H2S) II.02.6.20	100,223 kg	Smanjenje za 20 %	Smanjenje za 2% godišnje	96,096 kg (2023.)
Sakupljena količina odvojenog komunalnog otpada u sklopu javne usluge OI.02.6.64	23.637,40 t	Povećanje za 20 %	Povećanje za 2% godišnje	40.763 t (2023.)

Posebni cilj 3.3.: Kvalitetna, dostupna i održiva javna i komunalna infrastruktura na cjelokupnom području

Definirani pokazatelji ishoda Posebnog cilja 3.3. uključuju:

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost vrijednost pokazatelja ishoda (2021.)	Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda (2027.)	Očekivani trend (minimalno)	Ostvarena vrijednost pokazatelja ishoda
Ostvareni gubici u vodovodnoj mreži OI.02.6.65	36,10%	Smanjenje za 10 postotnih poena	Smanjenje za 1- 1,5 postotnih bodova godišnje	29,30% (2023.)

U okviru Prioriteta 3. odnosno području zelene tranzicije, istodobno su vidljivi značajni pozitivni pomaci i ozbiljna ograničenja. Gubici u vodovodnoj mreži smanjeni su sa 36,1% na 29,3%, što predstavlja opipljiv rezultat višegodišnjih ulaganja u obnovu i modernizaciju sustava. Količina odvojeno prikupljenog komunalnog otpada porasla je za 72%, s 23.637 tona na 40.763 tone, čime se potvrđuje pomak prema održivijem gospodarenju otpadom. Istodobno, udio mikrobiološki neispravne prerađene pitke vode povećan je s 9% na 12%, što je suprotno planiranom smanjenju i predstavlja ozbiljan signal rizika za kvalitetu vodoopskrbe i zaštitu zdravlja stanovništva. Stoga su u tijeku značajna ulaganja u vodoopskrbne sustave i sustave odvodnje financirana iz europskih fondova kojima se radi na uklanjanju uočenih nedostataka. Za dio ključnih pokazatelja, kao što su investicije u zaštitu okoliša, stanje erozije tla ili pojedini energetske pokazatelji, u izvještajnoj godini nema ažurnih podataka, što otežava cjelovitu ocjenu napretka. Uz to, financijski volumen izravno usmjeren na zelenu i energetske tranziciju u ukupnom proračunu je vrlo malen, ali je sastavni dio svih kapitalnih ulaganja koja su prikazana u okviru drugih prioriteta. U srednjoročnoj evaluaciji stoga treba zaključiti da su fizički učinci ulaganja prisutni i mjerljivi, ali da dio važnih ishoda ulaganja u tijeku još nije vidljiv, dok se drugi ne mogu procijeniti zbog nedostatka podataka.

Prioritet 4. OBRAZOVANI STANOVNICI S KOMPETENCIJAMA I VJEŠTINAMA ZA POSLOVE BUDUĆNOSTI

Posebni cilj 4.1.: Razvoj modernog obrazovnog sustava prilagođenog društvenim izazovima

Definirani pokazatelji ishoda Posebnog cilja 4.1. uključuju:

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost vrijednost pokazatelja ishoda (2021.)	Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda (2027.)	Očekivani trend (minimalno)	Ostvarena vrijednost pokazatelja ishoda
Broj aktivnih pravnih osoba u području Obrazovanje (prema NKD-u 2007.) OI.02.2.62	232	245	Povećanje za 2 godišnje	264 (31.12.2023.)
Broj zaposlenih u području Obrazovanje (prema NKD-u 2007.) OI.02.2.63	8.524	Povećanje za 10 %	Povećanje za 1% godišnje	9.022 (2024.)
Bruto investicije u materijalnu i nematerijalnu imovinu u području Obrazovanje (prema NKD-u 2007.) OI.02.2.64	253.891 EUR	Povećanje za 15 %	Povećanje za 2% godišnje	1.480.670 EUR (2023.)

Posebni cilj 4.2.: Konkurentne visokoškolske ustanove povezane s potrebama regionalnog gospodarstva

Definirani pokazatelji ishoda Posebnog cilja 4.2. uključuju:

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost vrijednost pokazatelja ishoda (2021.)	Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda (2027.)	Očekivani trend (minimalno)	Ostvarena vrijednost pokazatelja ishoda
Broj studenata koji su diplomirali/završili sveučilišni ili stručni studij (sve razine) II.02.2.05	1.931	Povećanje za 15 %	Povećanje za 2% godišnje	1.814 (2023.)
Bruto investicije u intelektualnu imovinu OI.02.4.27	8.570.310 EUR	Povećanje za 20 %	Povećanje za 2% godišnje	13.521.375 EUR (2023.)

Posebni cilj 4.3.: Suvremeni regionalni koncept usavršavanja, prekvalifikacija i cjeloživotnog učenja

Definirani pokazatelji ishoda Posebnog cilja 4.3. uključuju:

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost vrijednost pokazatelja ishoda (2021.)	Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda (2027.)	Očekivani trend (minimalno)	Ostvarena vrijednost pokazatelja ishoda
Stopa zaposlenosti II.02.2.07	93 %	Povećanje za 2 postotna poena	Povećanje za 0,1-0,5 postotnih poena godišnje	95 % (2023.)
Postotak informatičke pismenosti stanovnika u segmentu korištenja interneta OI.02.7.38	56,78 %	75 %	Povećanje za 3 postotnih poena godišnje	n/p

Aktivnosti u okviru Prioriteta 4. odnosno području obrazovanja i ljudskih resursa jedno su od najvidljivije naglašenih područja u provedbi Plana, s vrlo snažnim financijskim i organizacijskim iskorakom. Na posebni cilj koji se odnosi na razvoj odgojno-obrazovne infrastrukture otpada najveći pojedinačni iznos u cijelom Planu, 112,17 milijuna EUR u 2024. godini. Broj pravnih osoba koje djeluju u području obrazovanja povećan je za 14%, s 232 na 264, a broj zaposlenih u obrazovnom sektoru porastao je za 6%, s 8.524 na 9.022. Bruto investicije u materijalnu i nematerijalnu imovinu u obrazovanju porasle su za 483%, s 253.891 EUR na 1.480.670 EUR, a bilježi se i snažan rast ulaganja u intelektualnu imovinu, što ide u prilog razvoju visokog obrazovanja i istraživačke djelatnosti. Unatoč tome, broj diplomiranih studenata manji je nego u početnoj godini, za oko 6%, što je u velikoj mjeri posljedica nepovoljnih demografskih kretanja i smanjenja broja mladih. U smislu evaluacije, može se zaključiti da su ulaganja u infrastrukturu i kapacitete obrazovnog sustava izrazito snažna i daju jasne mjerljive rezultate na razini broja ustanova, zaposlenih i opremljenosti. Međutim, ishodi na razini ljudskih resursa, poput broja studenata, kvalitete znanja i digitalnih vještina, zbog demografskih ograničenja i vremenskog odmakla pojavljuju se sporije. Zato srednjoročna evaluacija na ovom području treba naglasiti važnost ulaganja dugog vijeka, ali i potrebu za razradom boljih pokazatelja kvalitete i ishoda učenja, kako bi se preciznije pratila stvarna društvena i gospodarska vrijednost ovih investicija.

Prioritet 5. RAVNOMJERNIM RAZVOJEM DO EUROPSKOG STANDARDA I VISOKE KVALITETE ŽIVOTA ZA SVE GRAĐANE

Posebni cilj 5.1.: Regija zdravlja i kvalitete života

Definirani pokazatelji ishoda Posebnog cilja 5.1. uključuju:

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost vrijednost pokazatelja ishoda (2021.)	Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda (2027.)	Očekivani trend (minimalno)	Ostvarena vrijednost pokazatelja ishoda
Bruto investicije u materijalnu i nematerijalnu imovinu u području Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (prema NKD-u 2007.) OI.02.05.53	3.109.304 EUR	Povećanje za 3 % godišnje	Povećanje za 1% godišnje	4.367.582 EUR (2023.)
Pobol stanovništva na 100.000 stanovnika OI.02.05.54	214.644	Smanjenje za 2 % godišnje	Smanjenje za 0,3- 0,5% godišnje	576.357 (2023.)
Broj osiguranika prema timu po mreži javno zdravstvene službe - obiteljska medicina OI.02.13.43	1.514,69	1.700	Približavanje standardnom broju pacijenata	1.532 (2024.)
Broj osiguranika prema timu po mreži javno zdravstvene službe - dentalna medicina OI.02.13.44	1.655,08	1.900	Približavanje standardnom broju pacijenata	1.575 (2024.)

Broj osiguranika prema timu po mreži javno zdravstvene službe - pedijatrija OI.02.13.45	1.290,87	950	Približavanje standardnom broju pacijenata	1.138 (2024.)
Broj osiguranika prema timu po mreži javno zdravstvene službe - ginekologija OI.02.13.46	5.512,60	6.000	Približavanje standardnom broju pacijenata	5.098 (2024.)
Broj postelja po jednom doktoru OI.02.05.55	4,71	3,5	n/p	4.11 (2023.)

Posebni cilj 5.2.: Visok socijalni standard i dostojanstveno starenje

Definirani pokazatelji ishoda Posebnog cilja 5.2. uključuju:

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost vrijednost pokazatelja ishoda (2021.)	Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda (2027.)	Očekivani trend (minimalno)	Ostvarena vrijednost pokazatelja ishoda
Broj zaposlenih u području Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (prema NKD-u 2007.) OI.02.05.56	8.934	Povećanje od 5 %	60 godišnje	9.645 (2024.)
Broj domova s podružnicama koji pružaju usluge smještaja za djecu s teškoćama u razvoju i odrasle osobe s invaliditetom OI.02.3.69	10	12	n/p	8 (2024.)
Broj domova za starije osobe OI.02.3.70	16	18	n/p	37 (2024.)

Posebni cilj 5.3.: Razvoj kulture i sporta te poticanje kreativnosti

Definirani pokazatelji ishoda Posebnog cilja 5.3. uključuju:

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost vrijednost pokazatelja ishoda (2021.)	Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda (2027.)	Očekivani trend (minimalno)	Ostvarena vrijednost pokazatelja ishoda
Broj posjetitelja u ustanovama u kulturi čiji je osnivač Primorsko-goranska županija OI.02.8.49	18.000	Povećanje za 2 % godišnje	360 godišnje	55.473 (2024.)

Posebni cilj 5.4.: Unaprjeđenje i daljnji razvoj civilnog društva

Definirani pokazatelji ishoda Posebnog cilja 5.4. uključuju:

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost vrijednost pokazatelja ishoda (2021.)	Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda (2027.)	Očekivani trend (minimalno)	Ostvarena vrijednost pokazatelja ishoda
Broj aktivnih udruga OI.02.13.29	4.036	4.100	Povećanje za 10- 11 godišnje	2.890 (2024.)
Broj aktivnih zaklada OI.02.13.31	11	13	n/p	17 (2024.)

Posebni cilj 5.5.: Razvoj mikroregija aktiviranjem razvojnih potencijala

Definirani pokazatelji ishoda Posebnog cilja 5.5. uključuju:

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost vrijednost pokazatelja ishoda (2021.)	Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda (2027.)	Očekivani trend (minimalno)	Ostvarena vrijednost pokazatelja ishoda
Zaposleni u pravnim osobama u mikroregiji Priobalje OI.02.13.47	70.267	Povećanje za 7 %	Povećanje za 1% godišnje	74.671 (2023.)
Zaposleni u pravnim osobama u mikroregiji Otoci OI.02.13.47	11.064	Povećanje za 7 %	Povećanje za 1% godišnje	13.503 (2023.)
Zaposleni u pravnim osobama u mikroregiji Gorski kotar OI.02.13.47	4.888	Povećanje za 15 %	Povećanje za 2% godišnje	4.237 (2023.)

U okviru Prioriteta 5., u području kvalitete života, zdravlja i socijalne uključenosti uočava se znatno jačanje kapaciteta sustava. Bruto investicije u zdravstvu i socijalnoj skrbi porasle su sa 3,1 na 4,37 milijuna EUR, dok su programska ulaganja u posebni cilj vezan uz zdravlje i kvalitetu života u 2024. godini iznosila 108,16 milijuna EUR. Broj zaposlenih u zdravstvu i socijalnoj skrbi povećan je za 8%, s 8.934 na 9.645, a broj domova za starije osobe porastao je sa 16 na 37, uz napomenu da su raniji podatci vjerojatno podcjenjivali stvarno stanje. Istodobno je zabilježen pad broja domova za djecu s teškoćama u razvoju i odrasle osobe s invaliditetom, što je u izvještaju djelomično objašnjeno promjenom metodologije bilježenja, odnosno činjenicom da se više ne ubrajaju samo boravci. Pokazatelj pobola stanovništva na 100.000 stanovnika vrlo snažno raste, s 214.644 na 576.357, što autori Godišnjeg izvješća provedbi Plana za 2024. godinu povezuju sa starenjem stanovništva i boljom detekcijom bolesti. To znači da se unatoč jačanju kapaciteta sustava zdravstveni ishodi na razini populacije ne ostvaruju planiranom dinamikom. što zahtijeva dublju analizu u nastavku vrednovanja i snažniji fokus na preventivne aktivnosti i javnozdravstvene intervencije.

U području kulture i sporta vidljiva je izravna veza između ulaganja i rezultata. Broj posjetitelja u ustanovama kulture kojima je osnivač Županija povećan je s 18.000 na 55.473, što predstavlja rast od 208%, pri čemu su ulaganja u kulturu i sport u promatranoj godini iznosila 6,57 milijuna EUR. U segmentu civilnog društva slika je ambivalentna: broj aktivnih zaklada raste s 11 na 17, dok se broj aktivnih udruga smanjuje s 4.036 na 2.890, što znači da je ugašeno ili prestalo djelovati 1.146 udruga. To može upućivati

na konsolidaciju sektora, ali i na slabljenje organizacijskih kapaciteta i financijske održivosti organizacija civilnog društva. Iz perspektive ciljeva koji se odnose na sudioničko upravljanje i društvenu koheziju, taj je trend rizičan i zahtijeva ciljne mjere za jačanje udruga i drugih organizacija civilnog društva. Gledano prostorno, u okviru ovog prioriteta jasno se diferenciraju mikroregije: u priobalnom području zaposlenost raste za 6%, na otocima za 22%, dok se u Gorskom kotaru broj zaposlenih smanjuje za 13%. U kombinaciji s činjenicom da je tek oko 2% ukupnih ulaganja Plana usmjereno na ciljeve vezane uz potpomognuta područja i područja s posebnim obilježjima, Gorski kotar se u srednjoročnoj evaluaciji nedvojbeno nameće kao najranjivija mikroregija u županiji.

6.2. Analiza i rasprava o pokazateljima dopune Plana razvoja (otoci)

Ovaj dio završnog izvješća načinjen je na temelju podataka iz Završnog izvješća o vrednovanju izrade dopune Plana razvoja-Plana razvoja otoka PGŽ, te su izdvojena prioritetna područja i vezani pokazatelji.

1. Održivo upravljanje, očuvanje i korištenje otočnog prostora

Područje održivog upravljanja, očuvanja i korištenja otočnog prostora u Planu razvoja otoka postavljeno je kao temelj za dugoročno očuvanje okoliša i otpornosti otočne zajednice. Kroz analizu stanja i SWOT analizu detaljno su prepoznati prostorni i okolišni izazovi, uključujući pritisak turizma, klimatske promjene, rizike od požara i drugih prirodnih katastrofa te potrebu za uravnoteženjem zaštite prirode i razvojnih potreba. Na toj osnovi definirane su mjere koje su povezane s mjerama županijskog Plana razvoja usmjerenima na održivo korištenje resursa, ublažavanje klimatskih promjena te učinkovito upravljanje prostorom i razvojem zelene infrastrukture. Plan predviđa ulaganja u zelenu i plavu infrastrukturu, sustave nadzora i praćenja, jačanje kapaciteta i operativne spremnosti vatrogastva i civilne zaštite, s jasnom logikom da se poboljša sigurnost stanovništva i očuva osjetljiv otočni ekosustav. Pokazatelji uspješnosti, postavljeni na razini programa za otoke, kvantificiraju očekivane promjene kroz zahvaćene površine, poboljšanje razine zaštite i otpornosti te broj provedenih projekata. Intervencijska logika i financijski okvir osiguravaju da se prepoznate potrebe pretoče u operativne projekte, čime je stvoren koherentan okvir za postizanje mjerljivih rezultata u upravljanju otočnim prostorom.

2. Javno-društvena i poslovna infrastruktura na otocima

Razvoj javne, društvene i poslovne infrastrukture prepoznat je kao ključno područje ulaganja za zadržavanje stanovništva i jačanje gospodarske baze otoka. Plan razvoja otoka oslanja se na posebne ciljeve županijskog Plana razvoja vezane uz razvoj poduzetničke infrastrukture te razvoj pametnih i održivih gradova, sela i otoka, a kroz otočnu komponentu ih prilagođava specifičnim potrebama otočnih sredina. U dokumentu se naglašava potreba za uređenim i opremljenim javnim prostorima, društvenim sadržajima u zatvorenim i otvorenim prostorima te za infrastrukturnom podrškom malom i srednjem poduzetništvu, osobito u turizmu, uslugama i plavoj ekonomiji. Operacije u okviru Integriranog teritorijalnog programa usmjerene na unaprjeđenje poslovne i javne infrastrukture povezane su s konkretnim mjerama Plana, uz jasno definirane pokazatelje ostvarenja i rezultata te predviđene iznose financiranja kroz alokaciju od 31,7 milijuna eura bespovratnih sredstava i pripadajuće sufinanciranje iz vlastitih izvora. Time je osigurano da se razvoj otočne infrastrukture ne promatra fragmentirano, već kao integrirani skup intervencija koji obuhvaća i gospodarsku i društvenu dimenziju, s mjerljivim učincima na dostupnost usluga, poslovnu aktivnost i kvalitetu života otočnog stanovništva.

3. Valorizacija kulturne baštine i razvoj kulturnih usluga

Kulturna baština i razvoj kulturnih usluga na otocima istaknuti su kao zasebno prioritetno područje, povezano s posebnim ciljem županijskog Plana koji se odnosi na razvoj kulture, održivo korištenje kulturne baštine i jačanje lokalnog identiteta. Evaluacija potvrđuje da Plan razvoja otoka sistematično prepoznaje kulturnu baštinu kao resurs, ali i kao osjetljiv segment koji traži pažljivo upravljanje. Predviđene su mjere za fizičku obnovu i revitalizaciju objekata kulturne baštine i kulturno-turističkih lokacija, kao i za valorizaciju i digitalizaciju pokretne kulturne baštine. Time se istodobno želi očuvati otočni identitet i stvoriti dodatnu vrijednost kroz kulturne i turističke sadržaje. Pokazatelji na razini plana obuhvaćaju broj obnovljenih i prenamijenjenih objekata, razvoj novih kulturnih usluga i obogaćivanje ponude na otocima, uz povezivanje s financijskim alokacijama i odgovornostima nositelja mjera. Kroz uključivanje otočnih dionika – lokalnih jedinica, kulturnih ustanova, udruga i drugih dionika u pripremu Plana osigurana je relevantnost odabranih intervencija, a intervencijska logika pokazuje kako ulaganja u baštinu i kulturu doprinose i očuvanju identiteta i gospodarskom razvoju, osobito kroz održivi turizam.

4. Energetska učinkovitost i obnovljivi izvori energije na otocima

Poticanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije predstavljeno je kao četvrto ključno prioritetno područje, u potpunosti usklađeno s prioritetom zelene tranzicije iz županijskog Plana razvoja. Plan razvoja otoka prepoznaje specifične energetske izazove otoka – ovisnost o uvozu energije, osjetljivost na poremećaje u opskrbi i potrebu za smanjenjem emisija stakleničkih plinova – te kroz odgovarajuće mjere predlaže ulaganja u energetske obnovu objekata, moderne sustave grijanja i hlađenja, lokalne projekte obnovljivih izvora energije te pametne energetske sustave. U sklopu tabličnog priloga definirani su pokazatelji ostvarenja i rezultata koji kvantificiraju očekivana poboljšanja, uključujući smanjenje potrošnje energije, povećanje udjela obnovljivih izvora i broj podržanih projekata, uz pripadajuće financijske alokacije i uloge ključnih institucija. Evaluacijsko izvješće potvrđuje da su mjere usklađene s Nacionalnim planom razvoja otoka i integriranim teritorijalnim programom, te da je postignuta dobra koherentnost između strateškog okvira županije i specifičnih potreba otočnog prostora. Time je energetska tranzicija jasno pozicionirana kao područje u kojem Plan može generirati dugoročne pozitivne učinke na troškove života, sigurnost opskrbe energijom i okoliš, uz mjerljiv doprinos ciljevima klimatske politike.

U okviru provedbe dopune Plana razvoja PGŽ kojom se provodi Integrirani teritorijalni program 2021.-2027. (ITP) za otoke, Primorsko-goranskoj županiji je dodijeljena alokacija 31,7 mil. EUR bespovratnih sredstava za projekte otoka iz prethodno navedenih prioritetnih područja. Važno tijelo koje sudjeluje u postupcima odabira projekata i praćenju postupka provedbe cijele dopune Plana razvoja PGŽ je Otočno partnerstvo. U ožujku 2024. godine je u suradnji Ministarstva regionalnoga razvoja, Županije, Regionalne razvojne agencije PGŽ i Otočnog partnerstva izrađena lista 20 projekata razvoja otoka za prioritetno sufinanciranje iz ITP-a za otoke. Do dana izrade ovog izvješća, 8 projekata je sklopilo ugovore o sufinanciranju bespovratnim europskim sredstvima u ukupnom iznosu preko 17,2 mil. EUR, 2 projekta su u postupku sklapanja ugovora, za 2 projekta su u postupku pozivi za izravne dodjele, a za 6 projekata su otvoreni ograničeni pozivi. Projekti su u početnoj fazi, pa još uvijek nisu ostvareni zadani pokazatelji ostvarenja ciljeva i rezultata.

6.3. Analiza i rasprava o kvantitativnim i kvalitativnim podacima iz analize dokumentacije i analize rezultata prikupljenih putem anketnog upitnika

Postupkom vrednovanja tijekom provedbe Plana razvoja Primorsko-goranske županije za razdoblje od 2022.-2027. godine predviđena je provedba anketnog ispitivanja tijekom studenoga i prosinca 2025. godine. Anketni upitnik upućen je predstavnicima Partnerskog vijeća (PV) Primorsko-goranske županije.

PV je uspostavljeno kao preduvjet izrade Plana razvoja Primorsko-goranske županije za razdoblje od 2022.-2027. godine od strane Primorsko-goranske županije, a sastoji se od 22 člana iz javnog, privatnog i civilnog sektora, odnosno svih tijela i ustanova, kao i dionika različitih gospodarskih i društvenih čimbenika.

Kao takvi, članovi PV ujedno predstavljaju i dionike koji operativno sudjeluju u provedbi aktivnosti i projekata u sklopu provedbe Plana razvoja Primorsko-goranske županije za razdoblje od 2022.-2027. godine.

Predstavnici PV zaprimili su 24. studenoga 2025. godine anketni upitnik u obliku poveznice na online obrazac koji su imali mogućnost popunjavati do 4. prosinca 2025. godine. Anketni upitnik je poslan na predstavnike/ce institucija, ustanova, poduzeća ili organizacija. Radi malog broja zaprimljenih odgovora prikupljeni podatci nisu relevantni te nisu uključeni u analizu, no u nastavku je ponuđena razrada odgovora na postavljena pitanja na temelju sekundarnih izvora podataka - provedenih analiza, podataka iz godišnjih izvješća o provedbi Plana te rezultata ovog srednjoročnog vrednovanja.

6.4. Odgovori na evaluacijska pitanja

Za provedbu vrednovanja utvrđuju se kriteriji vrednovanja, odnosno isti su propisani Pravilnikom kako bi se omogućila komparativna analiza svih razvojnih dokumenta u sustavu strateškog planiranja na nacionalnoj razini.

Kao osnova za formuliranje evaluacijskih pitanja korišteni su kriteriji vrednovanja i glavna pitanja za postupak vrednovanja definirana u Planu vrednovanja, sukladno njihovoj primjenjivosti u kontekstu trenutnog opsega i faze vrednovanja.

6.4.1. Važnost (relevantnost)

U kontekstu važnosti i relevantnosti Plana razvoja Primorsko-goranske županije, u anketnom upitniku postavljeno je pitanje: „Postavljeni ciljevi i prioriteti Plana razvoja PGŽ i dalje su relevantni i realni, s obzirom na promjene u okruženju i dosadašnja postignuća“. Iako na ovo pitanje nije zaprimljen dovoljan broj odgovora dionika, moguće je ponuditi utemeljen odgovor na temelju provedenih analiza, podataka iz godišnjih izvješća o provedbi Plana te rezultata ovog srednjoročnog vrednovanja.

Kao što je pokazalo i prethodno vrednovanje tijekom izrade Plana razvoja Primorsko-goranske županije, Plan je izrađen na temelju sveobuhvatne i detaljne analize stanja te na njoj utemeljene analize snaga, slabosti, prilika i prijetnji. Na toj osnovi definirani su razvojni prioriteti, posebni ciljevi i mjere koji odgovaraju ključnim razvojnim izazovima županije: jačanju konkurentnog i inovativnog gospodarstva,

demografskom padu i položaju djece i mladih, zelenoj tranziciji i otpornosti na klimatske i okolišne rizike, razvoju ljudskog kapitala i obrazovanja te unapređenju kvalitete života na cijelom području županije, uključujući otoke i Gorski kotar. Cjelokupni Plan razvoja županije, uključujući ciljeve, prioritete i mjere, usklađen je s važećim strateškim dokumentima na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini, pri čemu je jasno vidljiva vertikalna i horizontalna koherentnost s Nacionalnom razvojnom strategijom, sektorskim strategijama i europskim politikama kohezije.

Srednjoročna analiza provedbe pokazuje da su ključni razvojni problemi koji su bili polazište za izradu Plana i dalje prisutni, a u pojedinim područjima čak izraženiji. Gospodarski pokazatelji, izvoz i inovacije bilježe snažan rast te u pojedinim segmentima nadmašuju planirane ciljne vrijednosti, što potvrđuje opravdanost usmjerenosti na konkurentnost i pametan razvoj gospodarstva. Istodobno demografski pokazatelji, pokazatelji starenja stanovništva, pritisci na zdravstveni i socijalni sustav te teritorijalne razlike, osobito položaj Gorskog kotara i pojedinih otoka, potvrđuju da su prioriteti vezani uz djecu i mlade, javne usluge i ravnomjeran razvoj bili ispravno postavljeni te da njihova važnost nije oslabila, nego se dodatno naglasila. U području zelene tranzicije i prilagodbe klimatskim promjenama dio rezultata za sada je ograničen, ali to ne dovodi u pitanje relevantnost ciljeva, nego ukazuje na potrebu za snažnijom provedbom i većom financijskom potporom.

Pritom je važno razlikovati relevantnost ciljeva i realnost pojedinih ciljnih vrijednosti. Analiza pokazuje da su u određenim područjima pojedine kvantitativne ciljne vrijednosti bile konzervativno postavljene i već su premašene, dok su u drugim područjima, ponajprije demografije i društvene kohezije, ciljne vrijednosti ambiciozne i bit će ih teško ostvariti bez dodatnih nacionalnih i lokalnih intervencija. To upućuje na potrebu buduće prilagodbe i finog podešavanja pojedinih pokazatelja, ali ne dovodi u pitanje opravdanost i smislenost samih razvojnih prioriteta.

Na temelju svega navedenog, u ovom se srednjoročnom vrednovanju zaključuje da razvojni ciljevi i prioriteti Plana razvoja Primorsko-goranske županije i dalje ostaju relevantni i u svojoj biti realni u odnosu na prepoznate potrebe i razvojne izazove cjelokupnog područja Županije, uz preporuku da se u narednom razdoblju razmotri prilagodba pojedinih ciljnih vrijednosti i jače usmjeravanje na područja koja unatoč jasno postavljenim prioritetima za sada zaostaju u ostvarenju..

6.4.2. Djelotvornost (efektivnost)

U području djelotvornosti, odnosno efektivnosti, u anketnom je upitniku postavljeno pitanje: „Molimo navedite u kojoj mjeri se slažete s tvrdnjom: ‘Mjere i aktivnosti definirane u Planu razvoja PGŽ u ostvarivanju postavljenih ciljeva su učinkovite’.“ Iako na ovo pitanje nije prikupljen reprezentativan broj odgovora dionika, može se zaključiti o djelotvornosti na temelju pokazatelja ostvarenja ciljeva, izvršenja proračuna i analize provedbe po prioritetima. U 2024. godini ostvareno je 91% planiranih ulaganja, pri čemu je najveći dio sredstava usmjeren na obrazovanje, zdravstvo te javnu i komunalnu infrastrukturu, a u tim je područjima već vidljiv konkretan napredak u broju zaposlenih, investicijama i dostupnosti usluga. Istodobno je u gospodarskom dijelu već sada premašeno više ciljnih vrijednosti postavljenih do 2027. godine, osobito u pogledu rasta bruto domaćeg proizvoda po stanovniku, izvoza i inovacijskih aktivnosti. Sve to sugerira da mjere i aktivnosti u ključnim prioritetima u velikoj mjeri doprinose ostvarivanju postavljenih ciljeva, odnosno da se s navedenom tvrdnjom može pretežno složiti, uz napomenu da razina djelotvornosti nije ujednačena u svim područjima, ponajprije u demografiji, gdje rezultati za sada zaostaju za planiranim.

Sljedeće pitanje u ovom kontekstu glasi: „Molimo navedite u kojoj mjeri se slažete s tvrdnjom: ‘Postoje područja u kojima je provedba Plana razvoja PGŽ uspješnija od drugih’.“ Analiza razvoja po prioritetima jasno potvrđuje da postoji razlika u uspješnosti provedbe među pojedinim područjima. U gospodarskom prioritetu bilježi se snažan rast ključnih pokazatelja, od povećanja broja zaposlenih i prihoda poduzeća do rasta izvoza i broja priznatih patenata, pri čemu su pojedini ciljevi već premašeni. U prioritetu obrazovanja vidljiva su znatna ulaganja u infrastrukturu i rast kapaciteta sustava, dok u području zdravstva i socijalne skrbi raste broj zaposlenih i kapaciteti smještaja, osobito za starije osobe. S druge strane, demografski pokazatelji ostaju izrazito nepovoljni, unatoč mjerama usmjerenima na djecu i mlade, a zelena tranzicija i prilagodba klimatskim promjenama za sada su relativno slabo izravno financijski podržane, uz mješovite rezultate kod okolišnih pokazatelja. Postoje i izražene prostorne razlike, pri čemu priobalje i otoci bilježe rast zaposlenosti, dok Gorski kotar zaostaje. Na temelju tih nalaza može se zaključiti da je tvrdnja o postojanju uspješnijih i manje uspješnih područja provedbe u potpunosti točna te da je riječ o jednoj od ključnih poruka srednjoročnog vrednovanja.

U anketi je dodatno postavljeno pitanje: „Molimo navedite u kojoj mjeri sljedeće tvrdnje o faktorima koji utječu na to da područje bude uspješno ili neuspješno smatrate značajnima“, uz nabrojane čimbenike poput jasno definiranih prioriteta, mjera i projekata, postojanja „SMART“ pokazatelja, dobro pripremljenih projekata, dostatnih financijskih sredstava, dostupnosti potrebnih ljudskih resursa i stručnog znanja, aktivnog upravljanja projektom, sudjelovanja relevantnih dionika i lokalne zajednice, učinkovitih mehanizama koordinacije i komunikacije te postojanja i provedbe sustava praćenja i evaluacije. Odgovori dionika nisu dostupni, ali analiza provedbe Plana razvoja PGŽ potvrđuje da su svi ovi faktori u praksi doista presudni za djelotvornost intervencija. U područjima u kojima su prioriteti i projekti jasno definirani, gdje postoji spremna projektna dokumentacija, osigurano sufinanciranje iz različitih izvora te stabilni timovi u regionalnoj i lokalnoj administraciji, projekti napreduju brže, a pokazatelji bilježe vidljive pomake. Stoga se može reći da su navedeni faktori općenito vrlo značajni za uspješnu provedbu Plana razvoja PGŽ, pri čemu su posebno važni dobro pripremljeni projekti, osigurana financijska konstrukcija, dostupnost stručnih ljudskih resursa i dosljedna primjena sustava praćenja i evaluacije.

Konačno, postavljeno je pitanje: „Molimo navedite u kojoj mjeri se slažete s tvrdnjom ‘Sustav praćenja i vrednovanja provedbe Plana razvoja PGŽ dovoljno je učinkovit te omogućuje pravovremene korektivne mjere’.“ U razdoblju provedbe uspostavljen je formalni sustav praćenja koji uključuje godišnja izvješća o provedbi Plana razvoja PGŽ, definirane pokazatelje ishoda i rezultata, razrađene izvore podataka i učestalost praćenja te institucionalni okvir s jasno podijeljenim ulogama između nositelja Plana razvoja PGŽ, upravnih odjela županije, regionalne razvojne agencije i Partnerskog vijeća. U provedbi Plana razvoja PGŽ već su vidljive određene korekcije, primjerice ciljano povećavanje ulaganja u sektore koji se pokazuju ključnima za ostvarenje ciljeva te naglasak na pripremi projekata u područjima koja zaostaju. Istodobno se uočavaju i ograničenja sustava: vremenski pomak u dostupnosti statističkih podataka, nedostatak podataka za dio okolišnih i specifičnih pokazatelja te zbog zahtjevnih propisanih pravila strateškog planiranja nemogućnost formalnog reprogramiranja pojedinih pokazatelja ili prilagodbe ciljeva. S obzirom na to, može se zaključiti da je sustav praćenja i vrednovanja funkcionalan i u osnovi učinkovit te pruža pouzdanu podlogu za donošenje odluka, ali da postoji prostor za njegovo daljnje jačanje, osobito u dijelu pravovremenog raspolaganja podacima i pojednostavljenja propisanih procedura formaliziranja korektivnih mjera tijekom provedbe.

Sveukupno gledano, na skup pitanja iz područja djelotvornosti može se odgovoriti da mjere i aktivnosti definirane u Planu razvoja PGŽ u velikoj mjeri doprinose ostvarenju ciljeva, da su pojedini prioriteti i sektori provedbeno znatno uspješniji od drugih, da su ključni faktori uspjeha vezani uz kvalitetnu pripremu projekata, adekvatne resurse, koordinaciju i praćenje te da sustav praćenja i vrednovanja

funkcionira, ali ga je potrebno dodatno razvijati kako bi još bolje podržavao pravovremene korekcije i uravnoteženiju provedbu u svim područjima.

6.4.3. Usklađenost (koherentnost)

U području usklađenosti i koherentnosti u anketnom upitniku je postavljeno evaluacijsko pitanje: „Mehanizmi koordinacije između različitih dionika u provedbi Plana razvoja PGŽ su učinkoviti.“ Iako odgovori dionika na ovo pitanje nisu prikupljeni u dovoljnoj mjeri da bi se mogli statistički analizirati, ocjena učinkovitosti koordinacije može se temeljiti na opisu institucionalnog okvira i dosadašnjem tijeku provedbe Plana razvoja PGŽ. Provodi se u okviru jasno definiranog sustava upravljanja u kojem ključne uloge imaju županijska uprava, upravni odjeli, javne ustanove i trgovačka društva kojima je Županija osnivač ili suvlasnik, Regionalna razvojna agencija kao regionalni koordinator te jedinice lokalne samouprave i Partnersko vijeće. Provedbeni program Županije dodatno povezuje mjere Plana s proračunskim programima i nacionalnim strateškim dokumentima, a godišnja izvješća o provedbi nastaju na temelju usklađenog prikupljanja podataka svih uključenih tijela. Takav okvir upućuje na postojanje funkcionalnih mehanizama vertikalne i horizontalne koordinacije, koji omogućuju da se planirane mjere provode u usklađenom ritmu, da se razvojne aktivnosti međusobno dopunjuju, a ne preklapaju, te da se ostvaruje koherentnost između Plana razvoja PGŽ i drugih javnih politika na regionalnoj i nacionalnoj razini. Istodobno, iskustvo provedbe pokazuje da koordinacija nije jednako snažna u svim područjima – osobito je izazovno osigurati trajnu i operativnu suradnju s državnim tijelima u projektima koji ovise o nacionalnim odlukama ili propisima te ujednačiti razinu kapaciteta među različitim jedinicama lokalne samouprave. Unatoč tim ograničenjima, može se zaključiti da su mehanizmi koordinacije u osnovi učinkoviti i da omogućuju provedbu Plana razvoja PGŽ na način koji je sadržajno i institucionalno usklađen, uz preporuku da se u sljedećem razdoblju dodatno ojačaju kanali komunikacije i tehnička podrška dionicima s manjim administrativnim kapacitetima.

U kontekstu usklađenosti sredstava i ciljeva, u anketnom upitniku je postavljeno i pitanje: „Predviđena financijska sredstva za provedbu mjera i aktivnosti Plana razvoja PGŽ su dostatna za ostvarenje ciljeva i pokazatelja.“ Ni za ovo pitanje nema pouzdanih anketnih odgovora, ali je moguće dati utemeljenu procjenu na osnovi proračunskih podataka i ostvarenih rezultata. U 2024. godini za provedbu Plana razvoja PGŽ planirano je ulaganje od nešto više od 301 milijun eura, a realizirano je oko 273 milijuna eura, odnosno 91% planiranog iznosa, što upućuje na visoku razinu izvršenja proračuna i dobru apsorpciju raspoloživih sredstava. Sredstva su koncentrirana u područjima koja su prepoznata kao ključna za ostvarenje strateških ciljeva, prije svega u obrazovanju, zdravstvu te javnoj i komunalnoj infrastrukturi, gdje su vidljivi konkretni pomaci u pogledu kapaciteta, dostupnosti usluga i rezultata. Stoga se na postavljeno pitanje može odgovoriti da su predviđena sredstva općenito dostatna za postizanje znatnog dijela planiranih rezultata, no da bi potpuna ostvarivost svih ciljeva zahtijevala snažnije usmjeravanje financiranja prema područjima koja zaostaju, osobito prema brdsko-planinskim područjima, zelenoj tranziciji i mjerama koje izravno utječu na smanjenje teritorijalnih i društvenih nejednakosti.

6.4.4. Učinkovitost (efikasnost)

U području učinkovitosti, odnosno efikasnosti, u anketnom je upitniku postavljeno evaluacijsko pitanje: „Postoji adekvatna razina administrativne i tehničke podrške za provedbu Plana razvoja PGŽ na razini Vaše institucije te nositelja provedbe Plana razvoja PGŽ.“ Budući da odgovori ispitanika na ovo pitanje nisu dostupni u potrebnom opsegu, ocjena se temelji na institucionalnom okviru, ulozi regionalnog koordinatora i iskustvima iz provedbe Plana razvoja PGŽ. Na razini Županije postoji jasno uspostavljen sustav upravljanja razvojem, s nadležnim upravnim odjelom te regionalnom razvojnom agencijom koja pruža stručnu i tehničku podršku u pripremi i provedbi projekata, posebno onih financiranih iz fondova Europske unije. Iz dostupne dokumentacije vidljivo je da županijska razina raspolaže relativno stabilnim administrativnim kapacitetima za planiranje, izvještavanje i koordinaciju provedbe, što se odražava i u redovitom izradi godišnjih izvješća o provedbi Plana razvoja PGŽ te u provedbi samog postupka vrednovanja. Istodobno, kapaciteti nisu jednako raspoređeni u svim sektorima niti na razini svih jedinica lokalne samouprave. Manje općine i gradovi te pojedini sektori oslanjaju se na ograničen broj službenika koji istodobno pokrivaju više područja rada, što otežava kontinuiranu pripremu i provedbu složenijih projekata. Stoga se može zaključiti da je na razini nositelja Plana razvoja PGŽ i ključnih županijskih institucija administrativna i tehnička podrška za provedbu Plana razvoja PGŽ u cjelini adekvatna, ali da se na razini dijela lokalnih jedinica i manjih ustanova i dalje pojavljuju uska grla koja mogu usporavati ili otežavati korištenje raspoloživih sredstava.

Sljedeće je pitanje usmjereno na organizaciju i operativnu učinkovitost praćenja ključnih projekata: „Molimo navedite u kojoj mjeri se slažete sa sljedećim tvrdnjama o aktivnostima koje se provode za praćenje napretka projekata od strateškog značaja i mjerama pripremljenima za eventualno preusmjeravanje ili ubrzanje provedbe“, pri čemu se ispituje postojanje i rad projektnog odbora, jasno definirani ciljevi, aktivnosti, outputi i indikatori, plan praćenja, jasno određen proračun i izvori financiranja, vremenski plan provedbe, riješeni imovinsko-pravni odnosi te planovi komunikacije, nabave i upravljanja rizicima. Iako anketni odgovori nisu dostupni, formalni okvir praćenja projekata od strateškog značaja vidljiv je iz predloška godišnjeg izvješća o provedbi Plana razvoja PGŽ, u kojem se za svaki takav projekt traže podaci o statusu, ključnim točkama ostvarenja, utrošenim sredstvima i napretku u odnosu na planirane pokazatelje. To upućuje na postojanje osnovne metodološke i administrativne podloge za sustavno praćenje napretka. U praksi, pojedini strateški projekti – osobito veće infrastrukturne investicije u obrazovanju, zdravstvu i prometu – imaju uspostavljene projektne timove i odbore, definirane proračune, izvore financiranja i vremenske planove te se o njima redovito izvještava. Međutim, iskustvo provedbe pokazuje da nisu svi elementi nabrojanih aktivnosti jednako razvijeni u svim projektima: često se najveći naglasak stavlja na financijsko praćenje i ispunjavanje ugovornih obveza, dok su planovi upravljanja rizicima, komunikacije ili detaljno razrađeni indikatori ishoda manje sustavno primijenjeni. Pojedini projekti suočavaju se s kašnjenjima zbog neriješenih imovinsko-pravnih odnosa ili složenih postupaka javne nabave, što dodatno naglašava važnost cjelovitog pristupa upravljanju projektima strateškog značaja. Na temelju toga može se zaključiti da osnovni mehanizmi za praćenje napretka postoje i funkcioniraju, ali da postoji prostor za standardizaciju i produbljivanje prakse, kako bi svi strateški projekti u potpunosti imali uspostavljene i primijenjene elemente koje pitanje navodi kao poželjne.

Pitanje o preprekama izravno glasi: „Koje od navedenih prepreka i izazova s kojima se može susresti provedba Plana razvoja PGŽ smatrate ključnima?“, pri čemu se ispituju nedovoljno precizno određene mjere, projekti ili pokazatelji, nedostaci u pripremi projekata, nedovoljno financijskih sredstava, nedovoljno ljudskih resursa i stručnog znanja, nedostaci u upravljanju projektima, nedovoljna participacija dionika te nedovoljno učinkoviti mehanizmi koordinacije i komunikacije. I bez anketnih odgovora, analiza provedbe i ograničenja u praćenju jasno pokazuje da su neki od ovih izazova već prisutni. U metodološkom dijelu izvješća navodi se da je dio podataka o izvršenju projekata parcijalan ili nedovoljno precizan te da je veći broj projekata još uvijek u ranoj fazi provedbe, što otežava

kvantificiranje stvarnih rezultata. To upućuje na poteškoće u pripremi i faznom planiranju projekata, kao i na ograničene mogućnosti brzog prikupljanja i obrade podataka o napretku. Istodobno, u više se navrata ističe neravnomjerna razina kapaciteta između različitih institucija i teritorija, što podupire pretpostavku da su nedovoljno ljudskih resursa i stručnog znanja te opterećenost postojećeg osoblja važna ograničavajuća okolnost. Uz to, pojedini strateški ciljevi, osobito vezani uz ravnomjeran teritorijalni razvoj, zaostaju u realizaciji unatoč jasno definiranom okviru, što sugerira da izazovi leže i u području upravljanja projektima, koordinacije i osiguravanja sufinanciranja, a ne samo u definiciji mjera. Što se tiče nedovoljno precizno određenih mjera, projekata ili pokazatelja, srednjoročna analiza pokazuje da su ciljevi i intervencijska logika u pravilu jasno postavljeni, ali da je za dio pokazatelja problem dostupnost podataka ili prilagođenost nacionalnih statističkih izvora, što otežava učinkovito praćenje i evaluaciju.

Sveukupno gledano, na pitanja iz područja učinkovitosti može se odgovoriti da se sustav provedbe Plana razvoja PGŽ oslanja na relativno čvrste administrativne i tehničke kapacitete na županijskoj razini, da postoji institucionalizirani okvir za praćenje projekata od strateškog značaja te da su ključne prepreke vezane ponajprije uz neujednačene kapacitete među dionicima, složenost pripreme i provedbe projekata te ograničenja u prikupljanju podataka i upravljanju rizicima. U tom smislu učinkovitost sustava može se ocijeniti zadovoljavajućom, uz jasnu potrebu da se u nastavku razdoblja dodatno ulaže u jačanje ljudskih kapaciteta, standardizaciju projektnih procedura i unapređenje sustava praćenja, kako bi se za raspoloženu razinu resursa postigao maksimalan mogući učinak.

6.4.5. Jednakost

U području jednakosti i uključenosti ključna evaluacijska pitanja usmjerena su na sudjelovanje javnosti i transparentnost provedbe Plana razvoja PGŽ. Prvo postavljeno pitanje u ovom kontekstu glasi: „Prema Vašem mišljenju, u kojoj je mjeri osigurana odgovarajuća razina sudjelovanja javnosti u procesu provedbe i vrednovanja Plana razvoja PGŽ?“ Na ovo pitanje nije prikupljen dovoljan broj odgovora kroz anketu, no na temelju dostupne dokumentacije može se izvesti utemeljena procjena. Tijekom izrade Plana razvoja PGŽ osigurano je široko sudjelovanje dionika: u strateškom okviru sudjelovala su upravna tijela Županije, ustanove i trgovačka društva u (su)vlasništvu Županije, jedinice lokalne samouprave, članovi Partnerskog vijeća te znanstvena i stručna zajednica, a organizirane su tematske radne skupine, fokus grupe i savjetovanje s javnošću. U fazi provedbe uspostavljen je Partnersko vijeće kao stalno savjetodavno tijelo koje se redovito sastaje, uz objavu informacija i zapisnika na mrežnim stranicama Županije, čime se osigurava institucionalizirani kanal za sudjelovanje predstavnika različitih sektora i interesnih skupina. Srednjoročno vrednovanje provodi se sukladno Pravilniku o provedbi postupka vrednovanja, a predviđa i korištenje upitnika za članove Partnerskog vijeća upravo kako bi se dobile povratne informacije o provedbi i upravljanju Planom, uključujući i aspekte sudjelovanja javnosti. Okolnost da je u ovoj fazi vrednovanja odaziv na anketu bio vrlo nizak ukazuje da formalno uspostavljeni mehanizmi mogu biti bolje iskorišteni te da razina uključenosti dijela dionika u fazi provedbe i vrednovanja može biti na višoj razini. U tom smislu može se zaključiti da je odgovarajuća razina sudjelovanja javnosti institucionalno predviđena i djelomično ostvarena putem Partnerskog vijeća i ranijih javnih savjetovanja, ali da je moguće dodatno uključivanje dionika u fazi provedbe i vrednovanja.

Drugo pitanje odnosi se na provedene mjere transparentnosti, odnosno o tome koje mjere transparentnosti provedbe i vrednovanja Plana razvoja PGŽ (redovito izvještavanje, javna dostupnost dokumenata, uključenost javnosti, neovisna vanjska evaluacija, javne sjednice i zapisnici) ispitanik smatra prikladno implementiranim. I bez anketnih odgovora, dostupni dokumenti pokazuju da je dio

navedenih mjera već sustavno proveden. Plan razvoja PGŽ, Provedbeni program te godišnja izvješća o provedbi Plana razvoja PGŽ javno su dostupni na mrežnim stranicama Županije, čime je osigurana transparentnost osnovnih planskih dokumenata i godišnjeg napretka. Godišnje izvješće izrađuje se sukladno Zakonu, Uredbi i Pravilniku te se jednom godišnje podnosi Županijskoj skupštini i koordinacijskom tijelu, pri čemu se koristi standardizirani predložak koji obuhvaća posebne ciljeve, pokazatelje ishoda i financijske podatke. Postupak vrednovanja povjeren je neovisnom timu koji djeluje na temelju važećeg Pravilnika, što osigurava element neovisne vanjske evaluacije, a u okviru postupka vrednovanja koriste se i zapisnici sjednica Partnerskog vijeća kao izvor informacija o raspravama i stavovima dionika. Na toj osnovi može se zaključiti da su redovito izvještavanje, javna dostupnost dokumenata, javne sjednice Županijske skupštine i Partnerskog vijeća te neovisno vrednovanje mjere transparentnosti koje su u znatnoj mjeri već prikladno implementirane. Istodobno, uključenost javnosti u smislu šireg građanskog sudjelovanja izvan institucionalnih tijela potrebno je dalje razvijati daljnjim razvojem komunikacijskih i participativnih alata.

Treće pitanje ide korak dalje i usmjereno je na budući razvoj sustava, odnosno koje mjere transparentnosti i sudjelovanja (redovito izvještavanje, otvoreni podaci i transparentno upravljanje financijama, uključenost javnosti, neovisna evaluacija, online sustav praćenja, javne sjednice i zapisnici) ispitanik smatra potrebnima/obaveznima. Iako ovdje nedostaju izravni odgovori dionika, nalazi srednjoročnog vrednovanja sugeriraju da bi većina navedenih mjera trebala ostati ili postati standard u upravljanju Planom razvoja PGŽ. Redovito izvještavanje i javna dostupnost dokumenata već su uspostavljeni i treba ih nastaviti i nakon 2027. godine, uz mogućnost dodatnog otvaranja podataka u strojno čitljivom obliku, osobito u pogledu financijskih tokova, teritorijalne raspodjele ulaganja i postizanja pokazatelja. Neovisna evaluacija već je prepoznata kao obvezni element sustava strateškog planiranja i pokazala se korisnom za identificiranje jakih i slabih strana provedbe, pa se može smatrati mjerom koja bi trebala ostati obavezna i u budućem ciklusu planiranja. Kao područje s najvećim potencijalom za unapređenje ističe se razvoj online sustava praćenja u kojem bi ključni podaci o napretku Plana razvoja PGŽ bili dostupni u realnom vremenu ili s minimalnim odmakom, na način razumljiv i stručnjacima i široj javnosti. Time bi se povećala razina transparentnosti, ali i olakšalo sudjelovanje građana i organizacija civilnog društva u praćenju i komentiranju provedbe. Konačno, javne sjednice Županijske skupštine i Partnerskog vijeća, uz objavu zapisnika i materijala, mogu se smatrati mjerama koje bi trebale ostati obvezne, uz mogućnost dodatnog otvaranja rasprava kroz tematske javne događaje ili digitalne platforme.

Sveukupno gledano, na pitanja iz područja jednakosti može se odgovoriti da je sustav sudjelovanja i transparentnosti Plana razvoja PGŽ u najvećoj mjeri uspostavljen sukladno važećem normativnom okviru, da postoje jasni mehanizmi za uključivanje predstavnika ključnih dionika i za javnu dostupnost dokumenata te da se provodi neovisno vrednovanje. Istodobno, razina stvarnog sudjelovanja šire javnosti i dio naprednijih alata transparentnosti, poput otvorenih podataka i online sustava praćenja, još uvijek nisu u potpunosti razvijeni. To upućuje na zaključak da su temeljni preduvjeti jednakosti u pristupu informacijama i mogućnostima sudjelovanja zadovoljeni, ali da će u narednom razdoblju biti važno dodatno osnažiti participativne i digitalne mehanizme kako bi se osiguralo da koristi od provedbe Plana razvoja PGŽ budu praćene i oblikovane uz što širu i ravnopravnu uključenost građana i organizacija civilnog društva.

7. Zaključci i preporuke

7.1. Preporuke koje se temelje na nalazima vrednovanja

U okviru provedbe srednjoročnog vrednovanja Plana razvoja PGŽ provedene su aktivnosti prikupljanja, obrade i analize dostupnih podataka s ciljem procjene stupnja ostvarenja postavljenih ciljeva te učinkovitosti i relevantnosti provedbe Plana. Prikupljeni su podaci iz različitih izvora, uključujući statističke pokazatelje, administrativne evidencije, financijska izvješća te dokumentaciju o institucionalnim i provedbenim aspektima provedbe. Dodatno, izrađen je anketni upitnik koji obuhvaća sva relevantna pitanja vezana uz provedbu Plana razvoja PGŽ, a čiji se odgovori koriste za utvrđivanje poticajnih i ograničavajućih čimbenika koji utječu na ostvarenje ciljeva Plana razvoja PGŽ.

Anketni upitnik poslan je svim članovima Partnerskog vijeća Primorsko-goranske županije. Radi malog broja zaprimljenih odgovora prikupljeni podatci nisu relevantni te nisu uključeni u analizu, no ponuđena je razrada odgovora na postavljena pitanja na temelju sekundarnih izvora podataka - provedenih analiza, podataka iz godišnjih izvješća o provedbi Plana razvoja PGŽ te rezultata ovog srednjoročnog vrednovanja.

Metodološko polazište postupka provedbe srednjoročnog vrednovanja jest postojeći sustav praćenja provedbe, uspostavljen kroz Plan razvoja PGŽ i godišnja izvješća o provedbi Plana razvoja PGŽ u razdoblju 2022.–2024. godine. U tim je dokumentima, već tijekom prve faze provedbe, za pojedine posebne ciljeve definiran i operacionaliziran skup pokazatelja uspješnosti koji su u Biblioteci pokazatelja (dalje u tekstu: Biblioteka) klasificirani kao pokazatelji učinka. S obzirom na to da je na razini Županije već formiran okvir s jasno utvrđenim izvorima podataka, serijama vrijednosti i metodologijom izračuna, u srednjoročnom vrednovanju isti je zadržan kao osnova za analizu napretka, radi osiguravanja usporedivosti podataka kroz vrijeme i izbjegavanja uspostavljanja paralelnog sustava indikatora.

Smjernice za korištenje Biblioteke predviđaju da se pokazatelji učinka primarno koriste za praćenje uspješnosti na razini strateških ciljeva, dok se za razinu posebnih ciljeva preporučuje uporaba pokazatelja ishoda. U srednjoročnom vrednovanju pokazatelji učinka preuzeti su iz godišnjih izvješća o provedbi Plana razvoja PGŽ upravo radi zadržavanja konzistentnosti analize u odnosu na ono što Županija i dionici već kontinuirano prate. U analitičkom i interpretativnom dijelu izvješća ti su pokazatelji korišteni kao indikatori šireg učinka i trendova na razini društva i gospodarstva. Na taj je način, uz uvažavanje primjedbe Koordinacijskog tijela, spriječeno prekidanje već uspostavljenih vremenskih serija te je očuvana analitička vrijednost postojećeg skupa pokazatelja.

Istodobno, u metodološkom smislu potrebno je jasno istaknuti da korištenje pokazatelja učinka na razini posebnih ciljeva predstavlja odstupanje od preporučene prakse hijerarhijskog strukturiranja indikatora u sustavu strateškog planiranja. U ovom se izvješću stoga naglašava da je riječ o preuzetom i već operacionaliziranom okviru iz godišnjih izvješća o provedbi Plana razvoja PGŽ, te da se pokazatelji učinka koriste za potrebe srednjoročnog vrednovanja radi očuvanja kontinuiteta i usporedivosti, uz prihvaćanje metodoloških ograničenja takvog pristupa. Pri tome je važno da nazivi i kodovi pokazatelja korišteni u izvješću budu u potpunosti usklađeni s Bibliotekom, zbog čega se predlaže naknadna revizija primjerenosti, naziva i kodova pokazatelja koji su korišteni u Planu razvoja PGŽ.

U nastavku se iznose rezultati dosadašnjeg prikupljanja i analize podataka te zaključci vrednovanja.

Pregledom dostupne dokumentacije o provedbi Plana razvoja PGŽ, uočava se da se razvojni prioriteti i pripadajući posebni ciljevi realiziraju u skladu sa zacrtanim strateškim smjerom. Ukupno planirano

ulaganje u 2024. godini iznosilo je 301.073.948,76 EUR, dok je ostvareno 273.407.466,97 EUR, što predstavlja 91% planiranog iznosa. Navedeni rezultati ukazuju na kontinuirani trend gospodarskog i društvenog razvoja u svim promatranim područjima, uz dosljedno poštivanje principa održivosti, odgovornosti, partnerstva i transparentnosti. Sredstva su učinkovito usmjerena na jačanje konkurentnosti gospodarstva, poticanje inovacija i tehnološkog razvoja, podršku digitalizaciji poslovanja, unapređenje izvoza te razvoj turizma. Posebna pozornost posvećena je mladima i mladim obiteljima, čime se dodatno potiče ravnomjeran regionalni razvoj i poboljšava kvaliteta života stanovnika.

Dostupna dokumentacija također ukazuje na napredak u modernizaciji gospodarskih sektora, razvoju infrastrukture i jačanju poslovnog okruženja. Istovremeno, uočavaju se određeni izazovi, posebno u privlačenju stranih ulaganja i povećanju izvozne aktivnosti. Unatoč tome, primjetan je stabilan i održiv napredak prema postavljenim ciljevima, što potvrđuje učinkovitost dosadašnje provedbe Plana.

Raspodjela sredstava predviđenih Planom razvoja PGŽ do ovoga trenutka provedena je ciljano i u skladu s definiranim strateškim prioritetima, čime se omogućuje ravnomjeran razvoj regije i unapređenje kvalitete života stanovnika. Konkretno, u 2024. godini gotovo 98% planiranih sredstava usmjereno je na jačanje regionalne konkurentnosti. Najznačajnija ulaganja realizirana su u obrazovni sustav, zdravstveni sektor te javnu i komunalnu infrastrukturu, uključujući modernizaciju odgojno-obrazovnog procesa, unapređenje zdravstvenih usluga te održavanje i razvoj prometne infrastrukture.

Ovo srednjoročno vrednovanje u obzir uzima podatke zaključno s 2024. godinom, dok su raspoloživi podaci za 2025. godinu vrlo ograničenog opsega. Sukladno tome, dostupni pokazatelji omogućuju tek preliminarnu procjenu stupnja ostvarenja planiranih ciljeva u tekućem razdoblju. Dodatno na navedeno su ažurirani dostupni podaci koji se uspoređuju s pokazateljima navedenima u izvješću za 2024. godinu, budući da u vrijeme njegove izrade nisu bili dostupni u potpunosti. Preliminarni nalazi upućuju na to da se i u tekućoj godini sredstva koriste učinkovito te da se pokazatelji u pravilu ostvaruju sukladno planiranim ciljevima, s posebnim naglaskom na provedbu definiranih pokazatelja i strateških prioriteta, ravnomjeran regionalni razvoj, potporu mladima i mladim obiteljima te održivo upravljanje resursima. Kao što je vidljivo iz Godišnjeg izvješća o provedbi plana razvoja PGŽ za razdoblje 2022.-2027. godine za 2024. godinu, za provedbu definiranih prioriteta i njima pripadnih posebnih ciljeva u 2024. godini planirano je ulaganje u iznosu od 301.073.948,76 EUR, a ostvareno je ukupno 273.407.466,97 EUR odnosno 91% planiranog ulaganja. Dodatno, u okviru Posebnog cilja 1.1. u 2024. godini uloženo je 74.159 EUR na programe razvoja poduzetništva, institucionalni i programski okvir regionalnoga razvoja te poticanje regionalne konkurentnosti, te je vidljiv porast bruto domaćeg proizvoda po stanovniku prema paritetu kupovne moći sa 75% na 87%, porast ulaganja u intelektualnu imovinu, gdje se bilježi povećanje od 58 % kao rezultat mjera za poticanje izvoza i internacionalizaciju poslovanja uključujući i podršku umrežavanju poslovnih subjekata u klastere, poduzetničke ekosustave i zadruge, te porast investicija u postrojenja i opremu s montažom za 42 %, u odnosu na podatke dostupne prilikom izrade Plana razvoja PGŽ. Radi se preliminarnim rezultatima, koji će biti dodatno obrazloženi u završnom izvješću. Ipak, u cjelini se ističe kako rast BDP-a nije nužno najbolji pokazatelj unutar Planova razvoja s obzirom na to da se radi o općenitom makroekonomskom pokazatelju koji je agregat brojnih inputa na koje Planovi razvoja nemaju i ne mogu imati utjecaja, a s druge strane kako je sama mjera BDP-a u pravilu makroekonomska mjera koja može biti korisna na nacionalnoj razini, ali su dometi mjere na lokalnoj i regionalnoj razini uvelike ograničeni u smislu ocrtavanja stvarnog stanja dobrobiti stanovnika.

Analiza dostupne dokumentacije i provedbenih aktivnosti pokazuje da je institucionalni okvir Plana razvoja PGŽ jasno definiran i sustavno primjenjivan. Stručna mišljenja i prijedlozi integrirani su kroz Tematske radne skupine, fokus grupe i druge aktivnosti, čime je osigurana relevantnost i kvalitetna podloga za strateške odluke. Za izradu Plana razvoja PGŽ uspostavljena su određena tijela, uključujući Radni tim za izradu Plana, Tematske radne skupine, Savjet za praćenje izrade Plana i Fokus grupu za

Gorski kotar i ruralni razvoj. Dodatno, za praćenje i vrednovanje provedbe Plana razvoja PGŽ nadležan je Odbor za vrednovanje Plana razvoja PGŽ, koji, uz angažman vanjskog stručnjaka, osigurava nepristranu i stručnu procjenu provedbe te kontinuirano praćenje postignutih rezultata.

Tijekom provedbe redovito se održavaju sjednice i koordinacijski sastanci sa svim relevantnim dionicima, što omogućuje učinkovitu koordinaciju, transparentnost i dosljednu primjenu strateških smjernica. Pregled aktivnosti pokazuje da se institucionalni okvir dosljedno poštuje, a mehanizmi koordinacije i praćenja osiguravaju uključivanje svih relevantnih aktera te ostvarivanje ciljeva Plana razvoja PGŽ. Ovaj sustav institucionalnog praćenja i koordinacije predstavlja temelj za dosljednu primjenu svih načela Plana, uključujući i horizontalna načela koja su od posebne važnosti za ravnomjeren razvoj i uključivost.

Horizontalna načela Plana razvoja Primorsko-goranske županije naglašavaju važnost ravnomjernog regionalnog razvoja, rodne ravnopravnosti i uključivanja svih društvenih skupina. Tijekom provedbe aktivnosti, na sjednicama i sastancima, posebna je pažnja posvećena podjednakom sudjelovanju muškaraca i žena, čime se kontinuirano osigurava rodna ravnopravnost. Isto načelo primijenjeno je i u web objavama i drugim komunikacijskim kanalima Županije, osiguravajući vidljivost i participaciju svih društvenih skupina. Ovakvim pristupom Primorsko-goranska županija kontinuirano poštuje horizontalna načela kroz ravnomjernu regionalnu zastupljenost, ravnopravnost i uključivost u razvojne procese.

U nastavku srednjoročnog vrednovanja, planirane aktivnosti usmjerene su na identifikaciju poticajnih i ograničavajućih čimbenika koji utječu na ostvarenje ciljeva Plana razvoja PGŽ. Za potrebe njihova identificiranja i sustavne procjene, izrađen je anketni upitnik koji obuhvaća sva relevantna područja provedbe Plana razvoja PGŽ. Provedbom anketnog ispitivanja u ovoj fazi nisu prikupljeni relevantni podaci, ali se smatra kako je u daljnjim fazama vrednovanja i dalje potrebno inzistirati na prikupljanju podataka iz predloženih upitnika.

Komunikacija s relevantnim dionicima tijekom izrade i provedbe Plana razvoja Primorsko-goranske županije provedena je u skladu s odredbama Komunikacijske strategije za izradu i provedbu Plana razvoja PGŽ, donesene u ožujku 2020. godine, sukladno rokovima utvrđenima Uredbom o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za JLP(R)S (NN 89/2018).

Navedenom Strategijom definirani su opći cilj, tri specifična cilja, temeljna načela, ciljne skupine te komunikacijske aktivnosti i alati koji se primjenjuju tijekom izrade i provedbe predmetnog strateškog dokumenta. Sastavni dio Strategije čini Komunikacijski akcijski plan s jasno utvrđenim mjerama, aktivnostima, nositeljima te vremenskim okvirom provedbe. U cilju osiguravanja načela partnerstva i participativnog pristupa, tijekom izrade Plana razvoja PGŽ osnovani su radni tim, šest tematskih radnih skupina, Fokus grupa za Gorski kotar i ruralni razvoj te Savjet za praćenje izrade Plana. Navedenim aktivnostima omogućeno je sustavno uključivanje relevantnih dionika u proces izrade Plana te pravovremena razmjena informacija o ključnim etapama njegova razvoja.

Djelatnici Regionalne razvojne agencije Primorsko-goranske županije provodili su komunikacijske aktivnosti u skladu s Komunikacijskom strategijom usvojenom 2020. godine, kao i izmijenjenom Komunikacijskom strategijom iz 2023. godine. Tijekom procesa poštovana su načela utvrđena Strategijom, s posebnim naglaskom na načelo partnerstva, transparentnosti i uključivanja javnosti. Mrežne stranice Primorsko-goranske županije i Regionalne razvojne agencije PGŽ kontinuirano su služile kao kanal informiranja javnosti te su sadržavale relevantne informacije o tijeku izrade i provedbe Plana.

U promatranom razdoblju kontinuirano su objavljivane mrežne objave, uključujući objave o konstituiranju Partnerskog vijeća PGŽ te održanim sjednicama navedenog tijela. Objave su pružale pregled članova Partnerskog vijeća, aktualnih poziva za dodjelu bespovratnih sredstava, aktualnih podataka i izazova unutar Županije, kao i zaključaka donesenih na sjednicama. Do sada je održano osam

sjednica, pri čemu su za svaku izrađivani zapisnici koji sažimaju ključne informacije i odluke, osiguravajući transparentnost i dostupnost relevantnih podataka svim dionicima.

Na temelju provedene analize može se zaključiti da je komunikacija s relevantnim dionicima provedena u skladu s planiranim aktivnostima i načelima definiranim Komunikacijskom strategijom. Postignut je odgovarajući stupanj transparentnosti, informiranosti i uključivanja dionika u proces izrade i provedbe Plana razvoja PGŽ, čime su ostvareni opći i specifični ciljevi Strategije.

Zaključno, na temelju pregleda dostupne dokumentacije i prikupljenih podataka, može se utvrditi da se Plan razvoja Primorsko-goranske županije provodi na učinkovit i djelotvoran način. Sredstva su raspoređena ciljano i u skladu sa strateškim prioritetima, pri čemu su najveća ulaganja ostvarena u obrazovni sustav, zdravstveni sektor te javnu i komunalnu infrastrukturu, što potvrđuje njihovu relevantnost i doprinos ostvarivanju ključnih ciljeva Plana razvoja PGŽ. Institucionalni okvir i mehanizmi koordinacije pokazali su se funkcionalnima, omogućujući kontinuirano uključivanje svih relevantnih dionika, transparentnost procesa te dosljednu primjenu horizontalnih načela, uključujući ravnomjeran regionalni razvoj, rodnu ravnopravnost i društvenu uključivost. Izrađeni anketni upitnik dodatno će omogućiti sustavnu identifikaciju poticajnih i ograničavajućih čimbenika te procjenu učinkovitosti provedbenih mjera u sljedećoj fazi vrednovanja.

Analizom podataka utvrđeni su rezultati uključeni u završno izvješće te isti čine sastavni dio cjelovite analize provedbe Plana razvoja Primorsko-goranske županije.

U cjelini, rezultati srednjoročnog vrednovanja ukazuje da je Plan razvoja PGŽ implementiran na način koji podupire ostvarenje strateških ciljeva, promiče održivi i ravnomjeran razvoj te osigurava aktivno uključivanje svih relevantnih aktera u razvojne procese.

8. Prilozi

Prilog 1. Anketni upitnik

1. Molimo navedite u kojoj mjeri se slažete s tvrdnjom „Mehanizmi koordinacije između različitih dionika u provedbi Plana razvoja PGŽ su učinkoviti“. *

- ☐ Uopće se ne slažem.
- ☐ Ne slažem se.
- ☐ Niti se slažem niti se ne slažem.
- ☐ Slažem se.
- ☐ U potpunosti se slažem.

2. Prema Vašem mišljenju, u kojoj je mjeri osigurana odgovarajuća razina sudjelovanja javnosti u procesu provedbe i vrednovanja Plana razvoja PGŽ? *

- ☐ Uopće nije osigurana.
- ☐ U manjoj mjeri je osigurana.
- ☐ Djelomično je osigurana.
- ☐ U većoj mjeri je osigurana.
- ☐ U potpunosti je osigurana.

3. Za navedene mjere/aktivnosti transparentnosti provedbe i vrednovanja Plana razvoja PGŽ, molimo navedite koje aktivnosti smatrate prikladno implementiranimima. *

	Neprikladno	Dijelom prikladno	Prikladno
Redovito izvještavanje i javna dostupnost dokumenata	☐	☐	☐
Uključenost javnosti i transparentna komunikacija	☐	☐	☐
Neovisna vanjska evaluacija	☐	☐	☐
Javne sjednice i zapisnici	☐	☐	☐

4. Za navedene mjere/aktivnosti transparentnosti provedbe i vrednovanja Plana razvoja PGŽ, molimo navedite koje aktivnosti smatrate potrebnim/obaveznim. *

	Nije potrebno/obavezno	Dijelom potrebno/može se smatrati pozitivnim	Obavezno
Redovito izvještavanje i javna dostupnost dokumenata	☐	☐	☐
Otvoreni podatci (open data) i transparentno upravljanje financijama	☐	☐	☐
Uključenost javnosti i transparentna komunikacija	☐	☐	☐
Neovisna vanjska evaluacija	☐	☐	☐
Online sustav za praćenje provedbe	☐	☐	☐
Javne sjednice i zapisnici	☐	☐	☐

5. Molimo navedite u kojoj mjeri se slažete s tvrdnjom: "Predviđena financijska sredstva za provedbu mjera i aktivnosti Plana razvoja PGŽ su dostatna za ostvarenje ciljeva i pokazatelja". *

- ☐ Uopće se ne slažem.
- ☐ Ne slažem se.
- ☐ Niti se slažem niti se ne slažem.
- ☐ Slažem se.
- ☐ U potpunosti se slažem.

6. Molimo navedite u kojoj mjeri se slažete s tvrdnjom: „Postoji adekvatna razina administrativne i tehničke podrške za provedbu Plana razvoja PGŽ na razini vaše institucije te nositelja provedbe Plana razvoja PGŽ”. *

- ☐ Uopće se ne slažem.
- ☐ Ne slažem se.
- ☐ Niti se slažem niti se ne slažem.
- ☐ Slažem se.
- ☐ U potpunosti se slažem.

7. Molimo navedite u kojoj mjeri se slažete sa sljedećim tvrdnjama o aktivnostima koje se provode za praćenje napretka projekata od strateškog značaja i mjerama pripremljenima za eventualno preusmjeravanje ili ubrzanje provedbe. *

	Uopće se ne slažem	Ne slažem se	Niti se slažem niti se ne slažem	Slažem se	U potpunosti se slažem
Projektni odbor je osnovan i redovno se sastaje u fazi pripreme i praćenja provedbe projekta, a upravljanje komunikacijom s dionicima je jasno definirano; određen je projektni tim, vođa projekta te su projektne uloge i odgovornosti jasno raspodijeljene.	☐	☐	☐	☐	☐
Projekt ima jasno definirane ciljeve, aktivnosti, outpute i indikatore, uz pripremljen plan praćenja ostvarenja i kvalitete istih; praćenje napretka provedbe projekta (vremenski, financijski i prema aktivnostima) redovito se provodi kako bi se osigurao uspješan tijek projekta.	☐	☐	☐	☐	☐
Proračun projekta je jasno određen i osigurani su odgovarajući izvori financiranja, čime je omogućena financijska održivost projekta.	☐	☐	☐	☐	☐
Projekt ima jasno definirani i ostvarivi vremenski plan provedbe, te se redovito prati napredak u njegovom ostvarivanju kako bi se osigurao pravovremeni završetak svih aktivnosti.	☐	☐	☐	☐	☐

	Uopće se ne slažem	Ne slažem se	Niti se slažem niti se ne slažem	Slažem se	U potpunosti se slažem
Svi imovinsko-pravni odnosi su pravovremeno riješeni, ili su napravljene adekvatne pripreme za njihovo rješavanje u skladu s potrebama projekta.	☐	☐	☐	☐	☐
Adekvatni planovi za komunikaciju, nabavu i rizike su pripremljeni, redovito se prate i ažuriraju, a izvršenje ugovora o nabavi i reakcije na rizike osiguravaju uspješnu provedbu projekta.	☐	☐	☐	☐	☐

8. Dodatni komentar na prethodno pitanje (ako je primjenjivo):

9. Molimo navedite u kojoj mjeri se slažete s tvrdnjom: "Postavljeni ciljevi i prioriteta Plana razvoja PGŽ i dalje su relevantni i realni, s obzirom na promjene u okruženju i dosadašnja postignuća". *

- ☐ Uopće se ne slažem.
- ☐ Ne slažem se.
- ☐ Niti se slažem niti se ne slažem.
- ☐ Slažem se.
- ☐ U potpunosti se slažem.
- ☐ Other

10. Molimo navedite u kojoj mjeri se slažete s tvrdnjom: „Mjere i aktivnosti definirane u Planu razvoja PGŽ u ostvarivanju postavljenih ciljeva su učinkovite“. *

- ☐ Uopće se ne slažem.
- ☐ Ne slažem se.
- ☐ Niti se slažem niti se ne slažem.
- ☐ Slažem se.
- ☐ U potpunosti se slažem.
- ☐ Other

11. Molimo navedite u kojoj mjeri se slažete s tvrdnjom: “Postoje područja u kojima je provedba Plana razvoja PGŽ uspješnija od drugih”. *

- ☐ Uopće se ne slažem.
- ☐ Ne slažem se.
- ☐ Niti se slažem niti se ne slažem.
- ☐ Slažem se.
- ☐ U potpunosti se slažem.

12. Ukoliko smatrate da postoje područja / mjere (prema posebnim ciljevima i prioritetima) koja su značajno uspješna, molimo navedite takva područja / mjere:

13. Molimo navedite u kojoj mjeri sljedeće tvrdnje o faktorima koji utječu na to da područje bude uspješno ili neuspješno smatrate značajnima. *

	Potpuno beznačajno	Beznačajno	Niti značajno niti beznačajno	Značajno	Vrlo značajno
Jasno definirani prioriteti, mjere i projekti	☐	☐	☐	☐	☐
Određeni su „SMART“ pokazatelji (specifični, mjerljivi, ostvarivi, bitni i vremenski određeni)	☐	☐	☐	☐	☐
Dobro pripremljen projekt (riješeni imovinsko- pravni odnosi, pravovremena priprema)	☐	☐	☐	☐	☐
Dovoljno financijskih sredstava za provedbu projekata	☐	☐	☐	☐	☐
Dostupnost potrebnih ljudskih resursa i stručnog znanja	☐	☐	☐	☐	☐
Aktivno upravljanje projektom/vode nje projekta	☐	☐	☐	☐	☐
Aktivno sudjelovanje relevantnih dionika i lokalne zajednice	☐	☐	☐	☐	☐
Učinkoviti mehanizmi koordinacije i komunikacije u projektnom timu	☐	☐	☐	☐	☐
Postojanje i provedba sustava praćenja i evaluacije	☐	☐	☐	☐	☐

14. Dodatni komentar na prethodno pitanje (ako je primjenjivo):

15. **Koje od navedenih prepreka i izazova s kojima se može susresti provedba Plana razvoja PGŽ smatrate ključnima?** Moguć je višestruki odabir. *

- ☐ Nedovoljno precizno određene mjere, projekti ili pokazatelji
- ☐ Nedostaci u pripremi projekta (neriješeni imovinsko-pravni odnosi, nedovoljno vremena za adekvatnu provedbu)
- ☐ Nedovoljno financijskih sredstava za adekvatnu provedbu
- ☐ Nedovoljno ljudskih resursa i/ili stručnog znanja za adekvatnu provedbu
- ☐ Nedostaci u upravljanju/vođenju projekata
- ☐ Nedovoljna razina participacije od strane relevantnih dionika za adekvatnu provedbu Plana razvoja PGŽ
- ☐ Nedovoljno učinkoviti mehanizmi koordinacije i komunikacije u projektnom timu
- ☐ Other

16. **Molimo navedite u kojoj mjeri se slažete s tvrdnjom "Sustav praćenja i vrednovanja provedbe Plana razvoja PGŽ dovoljno je učinkovit te omogućuje pravovremene korektivne mjere". ***

- ☐ Uopće se ne slažem.
- ☐ Ne slažem se.
- ☐ Niti se slažem niti se ne slažem.
- ☐ Slažem se.
- ☐ U potpunosti se slažem.

17. **Dodatni komentar na prethodno pitanje (ako je primjenjivo):**

Prilog 2. Podaci o članovima tima za vrednovanje

Postupak srednjoročnog vrednovanja Plana razvoja Primorsko-goranske županije za razdoblje 2022.–2027. provodi se temeljem Odluka Župana od 24. srpnja 2025. godine, kojima je pokrenut postupak vrednovanja tijekom provedbe i osnovan Odbor za vrednovanje Plana razvoja PGŽ, te Odluke od 8. listopada 2025. godine, kojom je osnovan Tim za vrednovanje. Odbor ima zadaću organiziranja, koordiniranja i praćenja postupka te usvajanja izvješća, dok je Tim odgovoran za operativnu provedbu i izradu pojedinih izvješća.

Nositelj izrade izvješća o provedbi srednjoročnog vrednovanja je Primorsko-goranska županija, a izrađivač je trgovačko društvo Projekt jednako razvoj d.o.o. iz Zagreba, koje djeluje kao neovisni provoditelj vrednovanja u suradnji sa članovima Tima za vrednovanje. Članovi Tima imenovani su Odlukom Župana, a čine ih predstavnici nadležnih upravnih tijela Županije i Regionalne razvojne agencije PGŽ.

Vanjski stručnjaci angažirani kroz Projekt jednako razvoj d.o.o. koji surađuju s Timom za vrednovanje su: Ivan Serdarušić (voditelj tima), Ana Fresl, Damir Šoh, Ines Gruica Devčić i Mirela Begonja. Njihova je uloga priprema metodologije vrednovanja, izrada početnog, izvješća o napretku i završnog izvješća, pregled i analiza dokumentacije, izrada i obrada anketnih upitnika te formuliranje nalaza i preporuka. Na taj način osigurana je neovisnost i stručnost postupka, uz istodobno uključivanje ključnih institucija Županije u rad Tima za vrednovanje.

Prilog 3. Opis i vremenik provedbe postupka vrednovanja

Plan razvoja PGŽ podliježe postupku vrednovanja sukladno Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske i Pravilniku o provedbi postupka vrednovanja. Srednjoročno vrednovanje definira se kao neovisna ocjena ostvarenosti ciljeva, pokazatelja ishoda i učinaka, relevantnosti i opravdanosti troškova tijekom provedbe, a zaključci se koriste za eventualne izmjene i dopune Plana.

Odlukama Župana od 24. srpnja 2025. godine pokrenut je postupak srednjoročnog vrednovanja i osnovan Odbor za vrednovanje, dok je Tim za vrednovanje uspostavljen Odlukom od 8. listopada 2025. Sukladno Planu vrednovanja predviđena su tri postupka: prethodno vrednovanje tijekom izrade (dovršeno 2021.), vrednovanje tijekom provedbe (srednjoročno) do kraja 2025. te naknadno vrednovanje nakon završetka provedbe, planirano za 2028. godinu. Svaki postupak rezultira izvješćem čiji se nalazi koriste za unapređenje provedbe i sljedeći ciklus planiranja.

Za srednjoročno vrednovanje Tim izrađuje tri izvješća: početno, s planom rada i metodologijom; izvješće o napretku, s privremenim nalazima; te završno izvješće s cjelovitom analizom, odgovorima na evaluacijska pitanja te zaključcima i preporukama. Izvješća se izlažu Odboru za vrednovanje koji ih usvaja, čime se nalazi formalno integriraju u sustav upravljanja razvojem Županije.

Prilog 4. Popis metodologije vrednovanja i ograničenja istraživanja

Metodološki pristup srednjoročnom vrednovanju temelji se na kombinaciji kvantitativnih i kvalitativnih metoda, u skladu s Pravilnikom i Planom vrednovanja. Plan izvedbe obuhvaća izradu plana postupka vrednovanja, usuglašavanje evaluacijskih pitanja, analizu dokumentacije povezane s provedbom Plana te provjeru u kojoj su mjeri uvažene preporuke iz prethodnog vrednovanja.

Korištene metode uključuju analizu službenih statističkih i drugih kvantitativnih podataka (DZS, FINA i dr.), analizu proračunskih podataka o planiranim i utrošenim sredstvima, analizu godišnjih izvješća o provedbi Plana razvoja PGŽ, kao i dokumentacije Županije, Regionalne razvojne agencije PGŽ i drugih pravnih osoba. Dodatno se analiziraju zapisnici i materijali sa sjednica Partnerskog vijeća te rezultati anketnog upitnika, kojim se prikupljaju mišljenja dionika o relevantnosti, djelotvornosti, usklađenosti, učinkovitosti i jednakosti, kao i o funkcioniranju mehanizama koordinacije, sudjelovanja javnosti i transparentnosti.

Za odgovaranje na evaluacijska pitanja primjenjuju se kvalitativna analiza, usporedba planiranih i ostvarenih vrijednosti pokazatelja te triangulacija različitih izvora podataka. Relevantnost Plana u ovoj se fazi ponajprije potvrđuje na temelju prethodnog vrednovanja, dok se ostali kriteriji vrednovanja ocjenjuju kombinacijom kvantitativnih i kvalitativnih nalaza.

Ograničenja istraživanja odnose se prije svega na parcijalnu dostupnost podataka o izvršenju projekata i pokazatelja (nepotpuni ili vremenski neusklađeni podaci), ranu fazu provedbe dijela projekata, zbog čega stvarni učinci još nisu vidljivi, te na ograničen odaziv na anketni upitnik. Ova ograničenja uzeta su u obzir pri interpretaciji nalaza i formuliranju preporuka.

Prilog 5. Popis izvora podataka, dokumenata i drugih instrumenata

U postupku srednjoročnog vrednovanja korišten je sljedeći skup izvora podataka, dokumenata i instrumenata:

- Statistički podaci i kvantitativni pokazatelji ostvarenja ciljeva Plana razvoja PGŽ, preuzeti iz javno dostupnih statističkih publikacija i baza podataka (DZS, FINA i dr.).
- Podaci o planiranim i utrošenim sredstvima u provedbi mjera Plana razvoja PGŽ, uključujući županijski proračun i povezane proračunske dokumente.
- Dokumentacija Primorsko-goranske županije, Regionalne razvojne agencije PGŽ i drugih pravnih osoba: materijali s Kolegija Župana, odluke Županijske skupštine i Župana, Provedbeni program PGŽ, godišnja izvješća o provedbi Plana, zapisnici sa sastanaka i radionica te službene web objave.
- Akt strateškog planiranja koji je predmet vrednovanja – Plan razvoja Primorsko-goranske županije 2022.–2027. i njegova dopuna za otoke – te relevantni nacionalni i sektorski dokumenti, u dijelu potrebnom za procjenu usklađenosti.
- Zapisnici i materijali sa sjednica Partnerskog vijeća PGŽ, koji pružaju uvid u rasprave o prioritetima, tijeku provedbe i uključenosti dionika.
- Anketni upitnik izrađen za potrebe srednjoročnog vrednovanja kao instrument prikupljanja kvalitativnih podataka o percepciji dionika vezano uz ključne kriterije vrednovanja i funkcioniranje sustava provedbe i praćenja.

Ovaj skup izvora i instrumenata omogućio je da se procjena provedbe Plana razvoja PGŽ temelji na provjerljivim i relevantnim informacijama te da se nalazi vrednovanja mogu koristiti kao kvalitetna podloga za odlučivanje i planiranje u sljedećem razdoblju.

Na temelju članka 21. stavka 1. Pravilnika o provedbi postupka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“ broj 44/23), članka 52. stavka 1. točaka 17. i 23. Statuta Primorsko-goranske županije („Službene novine“ broj 23/09, 9/13, 25/13 – pročišćeni tekst, 5/18, 8/18 – pročišćeni tekst, 2/20 i 4/21) i članka 25. stavka 1. Poslovnika o radu Župana Primorsko-goranske županije („Službene novine“ broj 23/14, 16/15, 3/16, 19/16 – pročišćeni tekst i 16/21), župan Primorsko-goranske županije, 8. listopada 2025. godine, donio je

ODLUKU

o osnivanju Tima za vrednovanje tijekom provedbe (srednjoročno vrednovanje) Plana razvoja Primorsko-goranske županije za razdoblje 2022.-2027. godine

Članak 1.

Ovom Odlukom osniva se Tim za vrednovanje tijekom provedbe (srednjoročno vrednovanje) Plana razvoja Primorsko-goranske županije za razdoblje 2022.-2027. godine (u daljnjem tekstu: Tim).

Članak 2.

U Tim se imenuju:

1. Marina Trbić, mag. iur., Primorsko-goranska županija;
2. Danijela Demirović, dipl. oec., javna ustanova „Regionalna razvojna agencija Primorsko-goranske županije“;
3. Ana Fresl, mag. oec., PROJEKT JEDNAKO RAZVOJ d.o.o.

Članak 3.

Ključne zadaće Tima su tijekom provedbe postupka vrednovanja Odboru za vrednovanje održati najmanje tri izlaganja:

1. Prvo izlaganje koje mora sadržavati početno izvješće s početnim nalazima, obrazloženjem metodologije prikupljanja i analize podataka, pitanjima za vrednovanje i planom rada Tima,
2. Drugo izlaganje koje mora sadržavati izvješće o napretku u prikupljanju i analizi podataka te privremenim zaključcima provedbe postupka vrednovanja,
3. Treće izlaganje koje mora sadržavati nacrt izvješća o provedbi postupka vrednovanja, sa zaključcima i preporukama.

Tim je dužan odrađivati i ostale poslove propisane Pravilnikom o provedbi postupka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“ broj 44/23).

Članak 4.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

KLASA: 024-01/25-01/35
URBROJ: 2170-01-01/6-25-14
Rijeka, 8. listopada 2025.

